

39639

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. } చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ మార్చి నెల 7 వ తేది బుధవారము } No. 282
సంపుటము. 3. } స శ నా మ స ం వ త్స ర పా ణ్ణి న మా స శు క్ల చ తు క్ల శి ౧౪. } నంచిక ౨౨౨

త్వరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ముద్రితమగుచున్నది.

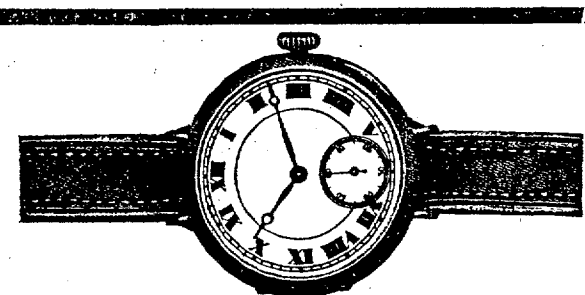
నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

కాగితముల కఠిన్వనం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రవిద్యుత్ సంవత్సర చందాదారులకు ,, ,, 0-8-0
,, ఆంధ్రసంవత్సర ,, ,, 0-12-0
ఆంధ్రవార్షిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు ,, ,, 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము. పండ్లపొడి. మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0 డబ్బీ 1-కి 0-2-0. సీసా 1-కి 0-12-0.
అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపేటి మద్రాసు.

మంచి గడియారమునుకొని, సంవత్సరముల పర్యంతము వాడుకొనుడు. (707)

నమక మైన మణిబంధపు గడియారములు

ప్రశస్తమైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి. ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవుననియు, శుద్ధమయిన దనియు పూర్తియైవ్వబడును. నెం 584 "పడిల్ పీస్" మణిబంధపు గడియారము కట్టుతోడ సహా 6-8-0 నెం 585 ఏ డిటో చీకటిలో గంటలను చూపగలడయలు సహా 9-0-0
ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారము ఉచితముగ బంపబడును.

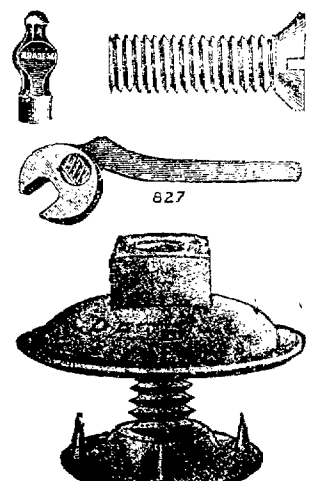
E. A. WATCH COMPANY. } ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెని,
36, RATTAN BAZAR ROAD, MADRAS. } 36, రేటాబజారు రోడ్, మదరాసు. ఇ.సి.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును శాస్త్రీయమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరింపబడుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైద్యిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా వీయబడును. పోస్టు చార్జియు మీకు భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంకొండ కోటపాలెం 156, బ్రాహ్మణ, మదరాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?
144 పుటలుగల వైద్యప్రతిభను చదువుటవలన మానవ గడియారమును శుభ్రపరచుటకు శిక్ష్యుని కవచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు.
రాజవైద్య వారాధి పంత్ శివవతి, 20, చీనాబజారు రోడ్, మదరాసు.
188

విశోదకరమగు తెలుగు నవలలు లీలాలేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీలక్ష్మణుని ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0
యశోధర:—ఇం దొకయాడుది తనమగనివైకలయనురా గముకైపడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికిదెచ్చును. 0-12-0
మనోరమ:—చుగడు పేటకేగి రాక్షసుకొద్ద జిక్కుకొనకతని సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మణుని పెండ్లిచేయును. 0-10-0
జగదేకరంభ:—అన్నకైపడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10-0
సహూదర వాంఛ:—తమ్మనకుబుద్ధి లేక కలహించినను అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ. 0-4-0
అత్తలారాభిమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము:— అత్తలు కొండండ్రను బాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0
మిత్రద్రోహము:—ఆపద్బంధుడగు మిత్రునివై నిందమోపి కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గుఱించిన కథల 0-8-0
కలయువారు:— కణ్ణా బుక్ డిపో, 6, వెంకటేశమేష్ట్రీపేడి, సామకూరుపేట, మదరాసు. ఇవియేగాక యితర నవలలు కథలు పంపుడనినను పంపుదుము.

బయటకురి ఆర్డరులు సత్వరముగాను జాగ్రత్తగాను పంపబడును. ఒకమారు మోస్తరుమాదిన సంకలితెలియుగలను (D668-W 318)
ఇనుప సామానులు, రంగులు, సీమెంటు, గొట్టములు పంపులు, ఫిట్టింగులు, ఫెన్సి గు సామానులు, మిల్లులు, మైనింగు, జిన్నింగు, రైసుమిల్లు మొదలగు వానిని ఎకాయికి దిగుమతి చేయువారు.

A. MOHAMED & CO.,
General Hardware &, Machinery Mart.
No. 312, Lingi Chetty Street, Madras.

K. B. JOSHI & Co.,
32, Hornby Road, FORT, BOMBAY.
A NECESSITY FOR EVERY HOUSE.

Water is essentially required for every living creature for one's daily life. And our deep or shallow well pump is the only source to get it as per one's requirements without any difficulty. It is an easy working, labour. Saving and economics hand pump ever introduced in India. Useful for any depth up to 150 feet. Highly recommended by all Government Executive Engineers and State Officials.
Write for full particulars and prices at once. (587)

బంధక వ్రాతము.

పోలకుగారి సంచారము

వివిధపురముల ఆక్షేపణ సభలు

(మా స్వకీయ విలేజుల యొద్దనుండి)

I

విజయనగరము, మార్చి 2:—నిన్నటి సాయంకాలము మా పునఃసంవిధమున పోలకుగారు నిర్బంధవ్రాతమును గూర్చి చక్కని యుపన్యాసమునిచ్చిరి. మంత్రా నూతన నారాయణ నావు పంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పోలకు గారి యుపన్యాసము యొక్క సారాంశము ఈ క్రింద ప్రకటితము:—

ఈ ప్రాంతపు జిల్లాలనుండి తలచుగా కూలీలు దూర దేశములకు పోవుచుండుటచే నీ ప్రాంతములయందు పన్నాసము లిచ్చుట యవసరము. అదిగాక విజయనగరము నా మిత్రులగు చింతామణిగారి జన్మస్థానమని తెలియుటచే నాకు సంతసముగా నున్నది. హొంజి ప్రభువు రాజప్రతినిధిగా నుండిన చివర దినములలో వారు బంధక వ్రాతమును “త్వరణ” మున్నించెదమని వాదనము చేసియుండిరి. కాని యింతవరకును ఆ విషయమయిన ప్రయత్నము జరుగుట లేదు. ‘త్వరణ’ ననుమాటకు వన యగ్రమా వారి యగ్రమా యని సంశయము తోచును. మనము కొరిసంత త్వరలో అనినచో వెంటనే బంధక వ్రాతమును రూపు మాన్పవలెనని మనము కోరుచున్నాము. నామిత్రులగు ఆంధ్రాసు పియర్సు గార్ల రిపోర్టులను బట్టి హొంజి యవధులు మిక్కిలి భూతముగ నున్నవి. అధినిదేశములను దీవులను మఱియొక సంగముల వరకు నివృత్తిని చూపుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు పట్టుబట్టినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. బ్రిటిషుగారు నా, ట్రేనిడాడు, జమయికా, ఫిజీయను నాలుగుద్వలములయందును భారతదేశపు కూలీలు పడుచున్న కష్టములకు మిత్రులు. ఇది నా కల్పితముగాదు. లెక్కలు పట్టిచూడగా, అక్కడనుండివారిలో మనదేశముల యొక్క వారికి యెట్లున్నచో తెలియును. పరదేశముల యొక్క కష్టముల వృద్ధిగొనుట మనదేశపు గౌరవమును గోల్పోవుట న్యాయమా? వివాదముల మానానమానములగు గునింపరా? వెక్కువండికి వివాదములు లేవు. ఒక్కొక్క స్త్రీ కెందరో భర్తలుండును. వారు కష్టలేకాదు. ఆ దీవులందు హిందువులలో ఆత్మ హత్య మనదేశమందు కంటె 20 రేట్లుగాను, నేరములను శిక్షలును 80 రేట్లు ఎక్కువగా నున్నవి. కొందరు పాశ్చాత్య వక్తరులు మన హిందూకూలీలు వచ్చినవెంటనే వివాద మాడిన వారిని వేరుగను వివాహితులుకానివారిని వేరుగను ఉంచెదరు. ఒక్కొక్క స్త్రీ 5, 6 గురు పురుషుల యధీనమందుండును. ఇట్టి దుష్ఠిత్వమును స్త్రీల పాతికరెక్క మెక్కడయిన నిలువ గలుగునా? కాబట్టి ఇట్టి బంధక వ్రాతము వెంటనే తొలగింపవలెనని మన మందరమును హిందూదేశపు దొరతనపువారికిని సింహాని దొరతనపువారికిని వెంటనే తెలియచేయవలెను. ప్రస్తుతినినిమార్చి కూలీల కష్టమును కొంచెము తగ్గించి అధినిదేశముల కనుకూలమగు మరియొక పద్ధతిని నిరూపించవలెనని కొందరి యభిప్రాయము. మన కట్టి పద్ధతి యేదియును సంతృప్తి నీయదు. బంధక వ్రాతము తక్షణమే మాన్పవలెను. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికిని దీనిని మాన్పివేయవలెనని పట్టుగా నే యున్నది. వారు నీచులని ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయుచు నే యున్నారు. కావున మనము వారి కార్యములను బలపఱుపవలెను. మనము తీర్మానములనుచేసి దొరతనమువారికి పంపవలెను. మే 31 తేదీలోపున కమిటీవారి యభిప్రాయ మెట్లున్నను బంధక వ్రాతమును రూపు మాన్పవలెననియు కమిటీలో హిందువులకు కేసువలెననియు, కమిటీవారి రిపోర్టును ఆచరణమునకు బ్రయోగముచే ప్రయోగపరచవలెననియు, అంతవఱకు కూలీలు వెళ్ళవలసి వచ్చినప్పుడు మటుంబములనే పంపవలెననియు తీర్మానము సభవారలు తీర్మానించిరి.

II

ప్రభుత్వ సభ.

లోకనూత్య గంధి మహాశయ్యకు కుడిభుజమునలె నుండి, భారతీయుల విముక్తికై, భక్తి జ్యోతికా సమస్తలో బోధించుచు, గడించిన పోలకు మహాశయ్యకు, ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీ మంత్రి వారు రాత్రి మా పురము:కు కలసి, గంజాము మండలసంఘము సోషియాలిజ్మోలీ గు, యువజనసంఘము, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము, యున్నగు వకల సంఘముల ప్రతినిధులును, స్టేషనునకు బోయి వారి సుసాంకరము మొంగిరి. మండల సంఘ కార్యదర్శి

అయ్యగారి సుబ్బారావుపంతులుగారును ఏతత్వసూక్ష్మతలగు, పి. పి. పాత్రోగారును, అచ్చట జేరినవారి నెల్లరిని పోలకుగారికి పరిచితుల జేసిరి.

ఆ మరునాడు, అనగా బుధవారము సాయంకాలము, కల్లికోట డైరెండు జ్యూజిలీ పురమందీరమున మండలసంఘము పక్షమున నొక పౌరులసభ జరిగెను.

ప్రభుత్వ పోలక సంఘాధ్యక్షులగు పి. పి. పాత్రో బి. పి. బి. ఎల్. గా రగ్రాసనాధి పత్యమును వహించిరి. తొలుత నీ నిర్బంధ వ్రాత విషయమును గూర్చి పోలకు గారు వివరించి యుపన్యాసించిరి. వీరి యుపన్యాసము గంభీరముగా నుండక పోయినను, మనోహరమయి యాదేశ జనక మై యుండెనని చెప్పక తప్పదు. ఫిజీయనుగు దీవులలో భారతీయ స్త్రీ, జనంబు లెట్టి నీచదశలో నున్నారో వారు వర్ణించి నప్పుడు వివరము పొందని సభ్యులు లేదు. 1916 వ సంవత్సరము మార్చిలో హొంజి ప్రభు వొకరిన వాదనమును గూర్చియు, హిందూదేశ కార్యదర్శి గారికిని మన రాజప్రతినిధిగారికిని జరుగుచున్న యుత్తర ప్రభుత్వ తరముల గూర్చియు వారు వివరించి భారతదేశము నందలి ప్రదేశములలో నేను యాక్షేపణ సభలనుజరిపి మన యభిప్రాయము నేకగ్రీవముగా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయుట త్యంతావసరమనియు మే 31 వ తేదీని లండనులో గూడనున్న సామ్రాజ్య సభలో నీ విషయము పరిష్కరింప బడవనియు ఆ సభయందు భారతీయ ప్రతినిధులు నుండుట సుంజనమని యాను వారు చెప్పిరి.

తరువాత నీవిషయమును గూర్చి తీర్మానము నుపపాదించుచు పోతగ్రాడ వేంకటేశ్వరరావు గారు కొంతవడి మచ్చటించి, నిర్బంధ వ్రాత మేగాక స్వచ్ఛంద వ్రాత మని పిలువబడు ఏ వ్రాతమును తమ కసమృతమేయని నడిపిరి. దీనినామోదించుచు తాదేవల్లి పట్టాభిరామయ్య బి. పి. బి. ఎల్. గారు కొంత వడి మచ్చటించిరి. తరువాత మల్లాది కృష్ణమూర్తి బి. పి. బి. ఎల్. గారు రాంధ్రమునను, మండిత సహాయముగ రుక్మిణి ముగ నపన్యసించిరి. అగ్రాసనాధిపతి గారి యంత్యోపన్యాసముతో సభముగి పెను.

III

కుంటిమద్ది స్వరాజ్యసమితి శాఖవారు.

శ్రీ బాగీరుదారు కంభాలూరు వెంకోబాచార్యులుగారి అధ్యక్షతక్రింద 3-3-17 తాకిఖున జరిగిన సభా కార్యక్రమము.

నిర్బంధ నియమములవైన కూలీలను తీసుకొనిపోవు పద్ధతి ఫిజీ దీవులములలో ఇంకను అయిదు సంవత్సరములవరకును జారీలో నుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు సాదరుచేయించిన ఉత్తరువుపై ఈ సభవారు తమ అయిద్యమును వెలుపుచు ఈ విషయ సందర్భమున హొంజి ప్రభువువారు చెప్పిన వాక్యములను స్మరణకు తెచ్చుకొని ఈ ఆనమావకరమగు ఈ నిర్బంధకూలీపద్ధతిని తక్షణము తొలగించుటకై తగు ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు చేయవలెను సభవారు కోరుచున్నారు.

హిందూదేశమునందలి ప్రభుత్వోన్యోగపు విషయములలో జాతి, మత, వృత్తి భేదములను పాటింపక యోగ్యతా సామర్థ్యములనుబట్టి ఉన్యోగముల సుసంకలమునని శ్రీనివాసయ్య రాజ్మయ్యను ఎవ్వరు, జార్జి ప్రభువులును చెప్పిన వాక్యములను లెక్కనెట్టిక వారికి విరుద్ధముగా పల్లి సర్వేసు కమిషన్ వారు నిర్బంధించియుండు నిర్ధారములు బ్రిటిషువారి కీర్తికి కళికము తెచ్చునని గాన అది ఆచరణీయములు కావనియు సభవారు వృధాభిప్రాయమైరి.

IV

వలసపద్ధతి విషయమున హైద్రాబదు యభిప్రాయము నానాటికి తీవ్రమై పరిగణింప హొంజి ప్రభువు ఈపద్ధతి తప్పక నశింపవలెనని యెప్పుకొనిరి. కాని దీనిస్థానమున మరియొకపద్ధతి యుండవలెనని, క్రొత్తపద్ధతిని నిరూపించుటకై యధినిదేశముల కార్యాలయము వారును ఇండియా కార్యాలయమువారి తో గలసి యాలోచించుటకు నిశ్చయించిరి. మెయ్యునెడ్జ ప్రభువు సిస్టాలో సామ్రాజ్యకాసన సభయందు “కూలీలను సరుకూర్చు కార్యము నజ్ఞాభూములలో నుండుట కనునగు పద్ధతిని వలసవిధానమునకు మారుగ నేర్పరచుటకు ఇండియా దొరతనమువారును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను నాలోచించుచున్నారు. పనివాండ్రు వారి కిచ్చుచు ప్రదేశమునకు బోవుటకు హక్కుగలను. వారి నట్లు బోకుండ నడ్డునెట్టుట యధిదేశమును చేయనూడని కార్యమునై యున్నది. కూలీల సరుకూర్చుకార్యము మంచిపద్ధతు:గా నుండ జరుగు నేర్పాటును మేము నాలోచింతు చున్నాము” అని నెలవిచ్చిరి. ఈ వాక్యములను

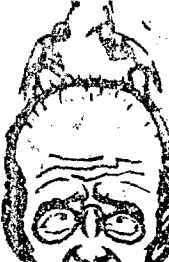
పరిశీలించినచో రెండు విషయములు స్పష్టమగును. (1) ప్రస్తుత నమలులో నున్న వలసపద్ధతి సమసింప తత్ స్థానము మరియొక విధానముండును (2) కూలీవాండ్రు తమ కిచ్చుమువచ్చినచోటికి బోవుటకు హక్కుగలదు. ఇందులో రెండవది మొదటి దానికి కారణమై యున్నది. వలస పద్ధతికింప లింకొక పద్ధతి నమలు జరుపుటకున్న కారణములలో నీది యొకటి. ఈ రెండువిషయములను ప్రత్యేకముగ విమర్శింపము. తొలుత కూలీవాండ్ర హక్కులనుగూర్చి యాలోచింపము. ప్రతిమానవుడును ఈ లోకమున స్వపాఖ్యమును వృద్ధిచేసికొన బ్రయత్నించుచుండును. మానవుడు సంఘభక్తి క్షామననే సంఘపు లాభనష్టముల కేయతడు పరిచేయును; గనుక మానవు డెల్లప్పుడును నిజేచ్ఛప్రకారము కావింపవచ్చును కాని అధ్యంతిక్షమండ గూడదు. అట్లు కలుగుట కవకాశ మున్నచో వెంటనే కార్యాచరణము ముగియవలెను. లేదా ఇతరులకు నష్టముగలుగ కుండు పద్ధతిని కార్యమును నెరవేర్చవలయును. ఈ సూత్రమును మన కూలీవాండ్ర కన్యాయంజ జేయుదము. ప్రతిదేశముయొక్కయు సంపద రి భాగములు (1) ధనము (2) పాటు (3) స్వాభావిక వస్తు సముదాయము. కూలీవాండ్రు రెండవ తరగతిలోనివారు. వారి సహాయముచే ధనము ద్విగుణీకృతమగును. ధనికులకు వీరు సాయ మొనర్చిన భవవృద్ధి యగునుగాన వారి ధనములో పాగొందురు. దీనినే మనము హాలియందుము. ఈ సహాయము స్వేచ్ఛమై నొసగినదిగాని నిష్కంధము గాదు. ఒక కూలీవాడు తాను వృద్ధిచేయు ధనమునందు తన యిష్టము వచ్చిన పాటును పుచ్చుకొని ధనమును వృద్ధి చేయ ప్రయత్నింప వచ్చును. ఇంతపుచ్చుకొని సాయము చేయవలయునని నిష్కంధమొనర్చుటకు యెవరికిని హక్కులేదు. ధనవంతుడు ధనవృద్ధి కొరకు కూలీవానికి పాలిచ్చును. కూలీవాడు తన జీవనోపాధి కొరకు దేశాశ్రమ ధారపోయెను. ఇద్దరును తమ యిష్టము నొప్పున యొడంబడిక గావించు కొనవచ్చును. వీరు ఒకరితో మొకరు సమాధానపడక; యూరకున్న దేశమునకు నష్టముగలుగునుగాన అప్పుడు ప్రభుత్వము వారు జోక్యము పుచ్చుకొనెదరు. ఇంగ్లండులోను ఇతరసామ్రాజ్యదేశముల యందును జరుగు సమ్మెకట్టకు. నూత్రము లిదియే. ఇందువలన ప్రతికూలీ వాడును తనయిష్టమువచ్చిన వరతులమీద తనయిష్టము వచ్చినచోట పనిచేయును. కూలీవాడు తనసంఘములోని ఇతరులకు నష్టము గలుగకుండ తనయిష్టము వచ్చిన వరతులతో ఇష్టము వచ్చినవారివద్ద పని చేయవచ్చును.

126 చిన్న పురుగులు 100

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగువరె తెయింబవల్లు, విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేలకొట్టెల బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివాక్య క్షియ పేరిందిన లే నేటిక సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహధ్యాయి గావలసినవచ్చును. కావున నిట్టి పరమశత్రువును

Don't Let 'em Dig

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండుకలను రాలివక్కుడు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ నుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస మాన పడకుడు.

జల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0   వి. పి. రు. 0-4-0
"   8-కి రు. 2-10-0   వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ గుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థశాసితీ మంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి నాడుకొనుటకు పరిపూర్ణసంతకాన గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

పాటు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్ల యిండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, బామ్బాయ్ సీడ్ షిప్, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజెంట్లు:— మెహతా ప్రభుత్వమువారి, వైశాఖర రోడ్, మదరాసు.

పత్రికా శాసనము.

(నిన్నటి తరువాత)

మీ విజ్ఞాపనలో వ్రాసిన ఆరవ పేరా విమర్శించెదము. దానియందు చాలవరకు నాసిదోనియా కనపరచు కేసులో సర్ లారెన్సు జెంకిన్సు గారిచ్చిన తీర్పులనుండి చాల భాగముల నెత్తి ప్రస్తావించితిరి. ఈ సందర్భమున ప్రకాశకుడు ఎంత మాత్రము దురుద్దేశముతో గూడుకొన్న వాడుగ ఎంచుటలే దని చెప్పి యుంటిరి.

న్యాయాధిపతులపై విమర్శ

మీరు చెప్పినది నిజము కాని కలకత్తా హైకోర్టువారు చేసిన తీర్పులకు దొరతనమువారి ఉత్తరములకు సంబంధము లేదు. దొరతనమువారి కోర్టువారి తీర్పులు నిర్బంధించబడవు. మీరు చాలవరకు యిద్దరు ఇండియన్ న్యాయాధిపతుల తీర్మానమును గురించి ప్రస్తావించితిరి. కాని న్యాయాధిపతులపని న్యాయశాస్త్రములో నున్న రీతి ననుసరించుటగాని న్యాయ నూత్రమిటులుండవలయునని చెప్పటకాదు. ఒక కేసులో వారికి తీర్మానమునకు గావలసిన సంగతులన్నియు లభించియుండెను. రెండవదానియందు దెబ్బయును లభింపలేదు.

ప్రభుత్వకార్య నిర్వాహకులు తమకు తెలిసిన సమాచారమునుబట్టియు, అనుభవమునుబట్టియు సమయోచితముగ నడుచుకొనవలసి యున్నది. వీరికిని న్యాయవిచారణ కర్తలకును ఏమియు సంబంధము లేదు. మీ విజ్ఞాపనములో నూదించిన తీర్పులలో ఒక దానిని కొంచెము మీరు గమనించినయెడల నేను చెప్పియున్న తారతమ్యమును సర్ లారెన్సు జెంకిన్సు గారుకూడ స్పష్టముగా గ్రహించినట్లు మీకు తెలియగలదు. దీనినిగురించివారిమాట లీక్రింద ఉదహరించెదము:—“ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహకులు చేసిన పని విచేకముతో గూడుకొనెనా లేక అవిచేకముగానుండెనా అని తీర్మానించు అధికారము మాకు లేదు ఇట్లధికారము లేకుంటుంటే మంచి కారణముగలదు, న్యాయవిచారణ సభలు నిర్దిష్ట శాసనముల సందర్భమున అనుసరించి తమకు తెలిసిన సమాచారముమీద పనిచేయువలయును. కార్యనిర్వాహకాధికారుల కట్టు కాదు. న్యాయస్థానములకు వర్తించు నిబంధనల ప్రకారము కార్య నిర్వాహకులు పనిచేసినచో కార్యనిర్వహణ మసాధ్యమగును. వారికి తెలియసమాచారము లన్నియు నిగూఢమైనవియు ఒకరు ప్రస్తావించగూడనివియు. వీరుతమ అభిప్రాయముల ననుసరించి తమ అనుభవజ్ఞానముతో కార్యముల నిర్వహించవచ్చును. కార్యనిర్వాహకులకు తెలిసిన విషయములు వారు పనిచేయుటకులేగిన ఆధారములు కావచ్చును; కాని న్యాయస్థానమున జెల్లడింప తగిన విచారకపోవచ్చును. దొరతనమువారికి న్యాయవిచారణ సభలలో వెలిబుచ్చకూడని సమాచారములుగూడ తెలిసియుండును. వానిని గూర్చి వారు అవసరమగు చర్యను వెంటనే జరిగింపవలసియుండును. ఈ కారణములచే న్యాయాధిపతులు కార్యనిర్వాహకాధికారుల కార్యములను ఖండింప వలెలేదు. కాన న్యాయాధిపతుల కట్టి అధికార మియ్యబడలేదు. ఇట్లు చేయుట కూడ సరియైనదే” ఇంకొక స్థలమున కూడ ఈ ప్రకారము విమర్శించిరి. “రాజ్యాంగ విషయములకును పరిపాలనకు సంబంధించిన ఇతర కారణములకు కార్యనిర్వాహ కోర్టుగలరే ఉత్తరవాదులు. ఈవిషయమున కోర్టువారికి ఏవిధమయిన జోక్యము లేదు. రాజ్యాంగసాంప్రదాయము మమ్ములకు తీర్పులువ్రాయునపుడు భయపెట్టచాలదని మ్యాక్స్ వుల్ఫ్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి. అట్టి భయమును భగవంతుడు నివారించుగాక. ఎంత భయంకరముగా నున్నను రాజ్యమునకు వాటిల్లెడు ప్రమాదములను గుర్తించకూడదా? కార్యనిర్వాహకాధికారులను న్యాయ విచారణాధికారులును వారివారి ధర్మములను ఆనరించవలసినదే గాని ఒకరి నొకరు ఆక్షేపించగూడదు.”

సర్ లారెన్సు జెంకిన్సుగారి తీర్పు

సర్ లారెన్సు జెంకిన్సుగారి అభిప్రాయముల సంగీకరించి తృప్తుడవైతి. వీరి తీర్పును పరిశీలించెదను. శాసన ప్రకారము పత్రికాలయమును దొరతనము వారు మూసివేసినయెడల వారి ఉత్తరువుపై చేసిన అపిలు ఏమియు లాభము లేదని వారు చెప్పినట్లు మీరు సమర్పించిన విజ్ఞాపనము యొక్క 11వ పేరాలో వ్రాసితిరి. అపుడు వారు విచారించుచున్న కేసు సందర్భమున దొరతనము వారు చేసినది తప్పని స్థిరపరుచుటకు తమకు స్వతంత్రము లేదనిచెప్పట వారుపైన అపిలును గురించి యిచ్చిన అభిప్రాయమునకుభిన్నముగానున్నదని నేను చెప్పవలసి యున్నది ఇంతేగాకుండ సర్గారెన్సు జెంకిన్సుగారి తీర్పును మదరాసు హైకోర్టువారి తీర్పును పరస్పరవిరుద్ధముగా నున్నవి. స్థానిక ప్రభుత్వమువారు వీరిసెంటువ్రాసిన వ్రాతలముద్రాలయ

శాసనవిరోధముగా నున్నవను అభిప్రాయమునె కనపరిచినను మదరాసు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి గారు తమసహోద్యోగులతో స్థానిక ప్రభుత్వమువారి తీర్పును తాము ఆక్షేపించ నర్హులమనియు విసెంటువ్రాసిన కొన్ని విషయములు పత్రికా శాసనము నుల్లంఘించి వ్రాయబడలేదనియు స్పష్టముగా తమ అభిప్రాయమును జెల్లడిచేసిరి.

న్యాయమూర్తి రహింగారు.

శ్రీమతి ఆనిబి సెంటుగారి కిచ్చిన యోగ్యతాపత్రిక. మా విజ్ఞాపనలో 6వ పేరా సందర్భమున న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహింగారు తీర్పులో అనిచెసెంటు సదుద్దేశములతో గూడుకొన్న దనియు, ఆమె నిరంతర రాజభక్తురా లనియు చెప్పిరి. అటుల చెప్పటకు వారి కేవలము అధికారములేదనియు వారటలు తీర్మానించుటకు ఎట్టి ఆధారమును లేదనియు నేను నుడుగుపాహించెదను. నేను వైర మీకు తెలియజేసిన వార్తాపత్రికలకును, ముద్రాల గుములకును, తిరితర పత్రికలకును సంబంధించిన లెక్కలను వారు గమనించినచో పత్రికా శాసనము పత్రికాధికారుల పాలిటి యమరాతయని చెప్పియుండవలసి నేను దృఢముగ జెప్పుగలను. ఇట్టి సదుద్దేశమున ఈ నిరంతర కాధికారము కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వము వారి కొసంగుట భారతదేశపత్రికల స్వేచ్ఛకు భంగమనివారు చెప్పిన విషయము విధానము సవరింప బడవలెనను మీవాదము కనుకూలమని మీరు అభిప్రాయ పడినచో మీరు న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహింగారుమీద గొప్పలోటు గావించినవారగుదురు. ఏలయున వైరదాహించిన ప్రకారము శాసనసభల యందే గాని న్యాయస్థానములందు నుడువుటకు వారి కధికార మారంభియు లేదు.

మిన్నట్లు 6, 7, 9 పేరాలలో మీరు ఉద్యోగస్థులు కలుగజేయు భయోత్పాదకములను గురించియు, ఈ శాసనము వలన సంభవించెడు పరిపరివిధము లగు దౌష్ట్యప్రతిఫలములను గురించియు వ్రాసియుంటిరి. అది ఎంతయు అతిశయోక్తియని నేను చెప్పక తీరదు. ఇప్పుడు మిమ్ముకు ప్రతినిధులుగ పంపిన సంఘము 1915 డిసెంబరుమాసములో పత్రికా స్వాతంత్ర్య రక్షణకుగాను ఏర్పరుపబడినది. అది ఇంతకు బాల్యవృద్ధులందే యున్నది. మీ సంఘమునకు కొలది కాలములో ప్రాముఖ్యము రాగలదు.

అనేకు హిందూ మతపరేత మగు నీదేశమునం దంతటను ఈ పత్రికా శాసనాధికారములకు అధికారులు అవసరముగ ఒత్తుకులను కలిగించుచున్నారని పత్రికాధిపతుల మొద్దనుండి విశేషముగ ఫిర్యాదలు వచ్చుచున్నవని మీరు వ్రాసియుంటిరి. ఈ సందర్భమున ఈ పత్రికా శాసనాధికారమును క్రొవ్వముగ ను వివక్షిత లేకుండగను ఉపయోగించుట ఇండియా దొరతనమువారి అభిప్రాయము ఎంతమాత్రము గాదని మరల నుడివేదను. ఉచితరీతి కలులు జరుపునట్లు ఉద్యోగులందరికిని స్పష్టముగా ఉత్తరువు లియబడినది. ఇకముందు ఎపు డయినను పత్రికా శాసనమువలన ఎవరైన అక్రమముగ భాధితులగుచుండినట్లు మీకు తెలిసినచో అందలి సత్కార్యములను విచారించి అని వాస్తవము వచ్చినచో దొరతనమువారికి తెలియజేయుడు. దొరతనమువారును వారి ఉద్యోగులును మీరు చెప్పకొను విషయములను వినుటకు అడ్డము చెప్పవారుకారు. వారందరు సదుద్దేశము గలవారనియు మీరు భావించవలెను. మీరు వారికి తృప్తి కరముగ మీ కష్టములను నచ్చజెప్పినచో మీకష్టమును నివారించుటకు వారు ప్రయత్నించెదరు. పత్రికా శాసనముయొక్క 4వ అనుబంధము క్రింద నిర్దేశముగా కక్షించుటకు ఉత్తరువుల నధికముగ జారీచేయుచుండుటవలన భయమగుచున్నదని మీరైనదేని హిందూదేశమునందంతటను ఈ అనుసంవత్సరములలోను కేసు జరిగిన విషయము మీరు చెప్పినట్లు మీ కనుకొనునంత ఆలోచన లేకుండ ఉత్తరువులను జారీచేయుట లేదని స్పష్టపరుచుచున్నది.

నిన్నటి యుద్ధమును వారియందాడి యందు వారియందాడి అంజుమానిభో ఖుమామ్ సంఘమువారి సభ జరిగినది. గత ఆక్టోబరు మాసపు కడపటి దినములందు వారియందాడిలో జరిగిన మహమ్మదీయ విద్యార్థులందఱు వారియందాడిలోని మద్రాసి ఇస్లాం పాఠశాలను కళాశాల స్థితికి దెచ్చి “ఇస్లామియా కళాశాల” యని పేరవేసెదమనను నుద్దేశమున జయప్రదముగా జయింపజేసినందులకు మహమ్మదీయ విద్యార్థులందఱు వారి నభినందించుచు ఇస్లామియా కళాశాల సం దర్శనముగ గవి జనవరి 28 వ తేదీన జరిగిన కార్యనిర్వాహక సభలో తీర్మానింపబడిన తీర్మానము నామోదించుచును, ఇస్లామియా కళాశాలకు వ్యతిరేకముగా వర్తించుచున్నవారిని నిరసించుచును తీర్మానములను జేసిరి.

భాషా సేవక సంఘము.

రు. 100. బహుమానములు రు. 100.

ప్రతివారమును. (ప్రతివారమును. మొదటితరగతి బహుమానము రు 30-0-0 చొ॥ 1కి రు 20-0-0 రెండవతరగతి బహుమానము రు 15-0-0 చొ॥ 1కి రు 15-0-0 మూడవతరగతి బహుమానము రు 10-0-0 చొ॥ 2కి రు 20-0-0 నాల్గవతరగతి బహుమానము రు 5-0-0 చొ॥ 5కి రు 25-0-0 అయిదవతరగతి బహుమానము రు 2-0-0 చొ॥ 10కి రు 20-0-0

1917-న సం॥ మార్చి 13 వ తారీఖు (మంగళవారము)నో అంతకును వారమునకు నిర్ణయింపబడిన వ్యాసముల వివరము.

1. మొదటి తరగతి బహుమానము:— వాస్తవసాశ్రమమునకు నిర్ణయవిధానము, విద్యుత్తముగా ఆచరించినందు వలన లాభములు, నిరాకరించినందులనీ వ్యక్తములగు నూదించుచు, 15 రకములపద్యములు వ్రాసి పంపించిన వారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్యబడును.

2. రెండవతరగతి బహుమానము:— “వ్యాసములు” బాలరకెవ్వి, బాలికలకెవ్వి, పురుషులకెవ్వి, స్త్రీలకెవ్వి, వయోవృద్ధులకెవ్వి నూదించుచు చూడబాషలో మంచి శైలిని ఒకవ్యాసమును 80 పంక్తులకు తక్కువ గాకుండ వ్రాసి పంపించిన వారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్యబడును.

3. మూడవ తరగతి బహుమానము:— స్త్రీలు గర్భిణీ బాల్యి:ట్లు కనిపెట్టుటకు చిన్న లెవ్వి, నవనూనములు యెట్లు మేసలవలయును, నూదించుచు 80 పంక్తులకు తక్కువ గాకుండ ఆంధ్ర గ్రాంథికభాషలో యొక వ్యాసమును వ్రాసి, పంపిన వారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్యబడును.

4. నాల్గవతరగతి బహుమానము:— బుధవారమునాటి ఆంధ్రపత్రికలోని యెడిటోరియలు లోను ప్రతిపంక్తిలో మూడు అక్షరములకు తక్కువ గాకయుండు భూర్లభావము గల పదములను తొమ్మిదింటిని తీసికొని ఒక్కొక్కపదము ఒక్కొక్క వాక్యానిని వచ్చునట్లు చేర్చి తొమ్మిది సంపూర్ణ వాక్యములను వ్రాసి పంపినవారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్యబడును.

5. అయిదవ తరగతి బహుమానము:— బుధవారమునాటి ఆంధ్రపత్రికలో యెడిటోరియల్ లోని జేసిన పంక్తులలోని మొదటి అక్షరములలో ఒక్కొక్క అక్షరము ఒక్కొక్క పదమునకు మొట్ట మచ్చునట్లు 20 పదములను వ్రాసి పంపినవారిలో నుత్తీర్ణులగువారి కియ్యబడును.

6. వ్యాసములు ప్రతి మంగళవారమునాటికి కార్యాలయమునకు చేరునట్లు పంపవలయును.

7. ఈ పరీక్ష యందు నుత్తీర్ణులగువారి వ్యాసములును పద్యములును ఈ సంఘమువారి యిష్టానుసారముగ ఉపయోగించుకొనుటకు హక్కు గలిగి యుండును.

8. బహుమానములు ప్రతి నెల తే 15 దిన పంపబడును.

9. బహుమానముల మొత్తమునకు సరియైన కొలువగల గ్రంథములు పంపబడును గాన, ఉత్తీర్ణులయినవారు, వారికి వలయు గ్రంథముల మొక్కయు జూదితొ పంపవలయును.

10. ఈ బహుమానములను గోరవాడ ఈ క్రింది గడిపత్రముతో వ్యాసములను పంపవలయును. గడిపత్రముతో రాని వ్యాసములు అంగీకరింపబడవు. దరఖాస్తురుము పంపనవసరములేదు. (324)

TO THE MANAGER, Bhasha Sevaka Sangham, 202, MINT STREET, MADRAS. ఆయా! ..... తరగతి బహుమానములకు నిర్ణీతమయిన పరీక్షలకు నిలువగోరి దరఖాస్తు. ఈ కోజున పంపివాడు. పేరు చిరునామా

ఈసంఘము వారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

(1) వేమననిదేశముల కై	ప్రతి 1-కి రు 0-4-0
(2) దంతధావనము	0-4-0
(3) స్నానము	0-4-0
(4) విభూతి, తిలకము, పసుపు	0-4-0
(5) వస్త్రధారణము	0-4-0
(6) ధ్యానము	0-4-0
(7) ఆహారము	0-4-0
(8) ఆశ్రయచతుష్టయము	0-4-0
(9) బ్రహ్మచర్యము	0-4-0
(10) పరీక్షలు	0-4-0
(11) ఆధిజాతంకారములు	0-4-0
(12) గాఢస్థాశ్రమము	0-4-0
(13) నాటకములు	0-4-0
(14) నిద్ర	0-4-0

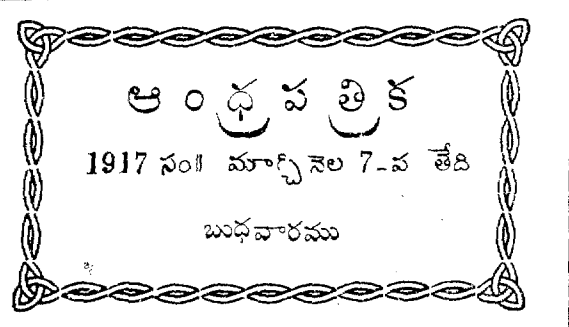
ఆంధ్ర విద్యానిధి.

మన పురోహితికి విద్యావ్యాపనము ముఖ్యమైన సాధనము. సకల వానములందును విద్యావ్యాపనము ముఖ్యమైన వానము. ఈ యుత్తమ వానమును జేయుటకు సంవత్సరాది దినము గుడిసము. సంవత్సరాది పండుగ సమీపించుచున్నది. ఆ పుణ్యదినమునందు దేశబాంధవు లందఱును ఆంధ్ర విద్యానిధికి చందాలు నిచ్చుటకును చందాలను పోగు చేయుటకును ప్రార్థనలు. సంవత్సరమున కొక రూపాయి నిచ్చెడివారు సభ్యులుగ జేరగలరు. కాని యథాశక్తిని ఆంధ్రు లందఱును విద్యానిధికి సహాయము చేయవచ్చును. విద్యానిధికి సహాయమును చేసినవారి పేరులు ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడును.

సహకార్యదర్శులు: ఆధ్యక్షుడు: శంషిత డి. గోపాలాచార్యులు. బి. ఎన్. శర్మ. వే. రామదాసు. కా. నాగేశ్వరరావు.

విషయానుక్రమణిక.

స్వీయప్రవాసము 2 పత్రికా శాసనము 3 ప్రధాన వ్యాసము 4 యుద్ధస్థితి 5 ముఖ్య సమాచారములు 6 ఏరోపా మహాసంగ్రామము 7 విశేషతంత్రీవార్తలు 8-9-10 స్థానిక వార్తలు 11 ఇంగ్లీషుతంత్రీవార్తలు 11 రాజ్యాంధ్ర ఆంధ్రమహాజన సభ

యుద్ధ స్థితి.

యుద్ధమును వర్తమాన సావత్సరాంతమునకు ముగింపవలయు నను సంకల్పము రెండుపక్షములకును గలదని యుద్ధవార్తలవలన విశదమగుచున్నది. ఆంగ్లముద్రలు యుద్ధమును సాధ్యమైనంతవరకీ యేడు ముగింపవలయునని విశ్వప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. సకలవ్యవస్థలు యుద్ధనిర్వహణమునకై కేంద్రీకృతము చేయబడుచున్నవి. రైలుమార్గములు పొగయోడలు యుద్ధసన్నాహములకై వినియోగపడునటులు చాలకులేర్పాటులను జేయుచున్నారు. యుద్ధసన్నాహనిర్వహణమునకై గతమాసమునందు 1500 కోట్ల రూప్యముల అప్పును బ్రిటీషుపరిపాలకులు చేసిరి. సామ్రాజ్యాంతర్యాగములును సంపూర్ణముగ యుద్ధనిర్వహణమునకై ప్రయత్నములను జేయుటకేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. మరదేశము 150 కోట్ల రూప్యములను యుద్ధవ్యయమునకై ఇచ్చుటకేర్పాటులు జరిగివి. యుద్ధనిర్వహణమునకై సైన్యదళములు నిర్మించబడుచున్నవి. యుద్ధసామగ్రిలు నిర్మించబడుచున్నవి. భరతఖండమునందు నలె నితరభాగములందును యుద్ధప్రయత్నములు విరివిగ జరుగుచున్నవి. బ్రిటీషు ద్వీపములదింతవరకును 50 లక్షల సైనికులు సిద్ధమైనను నింకను 10 లక్షల సైనికులను సిద్ధముచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కర్మాగారములందును కార్యాలయములందును యువతులు పురుషుల పనిని నిర్వహించుచున్నారు. ఆ నిర్వహణ మను

దినము వ్యాపనమును జేందుచున్నది. స్త్రీలు బండ్లను తోలుచున్నారు. పోలీసునందు తిపాలకచ్చేరులందు పనిని జేయుచున్నారు. సాధ్యమైన వ్యవస్థలందు స్త్రీలను నియమించి పురుషవర్గమును యుద్ధప్రవృత్తికి బ్రిటీషు పరిపాలకులు మరల్చుచున్నారు. యుద్ధమునకై క్రేటుబిటను ఇంతవరకును 6000 కోట్ల రూప్యములను వ్యయముచేసినది. ఇపుడనుదినము యుద్ధమునకై క్రేటుబిటను 9 కోట్ల రూప్యములను వ్యయము చేయుచున్నది. ఈ విధముననే ప్రాన్సు ఇటలీ రుష్యాదేశములంద పారమైన ప్రయత్నములు విజయమునకై చేయబడుచున్నవి. గత సంవత్సరాంతమునకు మిత్రమండలికి 28 లక్షల సైనికుల నష్టము గలిగి యుండవచ్చునని అమెరికను పత్రికయందు ప్రచురింపబడినది.

అమెరికా రాజ్యము యుద్ధస్థరాజ్యములందు వలె తలస్థరాజ్యములందును యుద్ధమువలన జీవితము దుర్భరమగుచున్నది. ఆహారపదార్థముల ధర పెరిగినది. భోగపదార్థములను బొందుట దుస్థరమగుచున్నది. జర్మను జలాంతగ్రామినుల దురంతకృత్యములు తలస్థరాజ్యముల స్థితిని దుర్భరము చేయుచున్నది. తలస్థరాజ్యముల వ్యాపారమునకు భంగము గలుగుచున్నది. యూరపునందలి తలస్థరాజ్యములు నిస్సహాయులై జర్మనులకు వెరచి యూరకున్నవి. అమెరికా స్వాతంత్ర్య సంగ్రామమునకై యుద్ధమునకు దిగవలసిన యవసరము గలుగుచున్నది. అమెరికాయందు జర్మనులు పన్నిన కుట్రలు బయటపడినవి. విల్సనుగారిని జంపుటకును మందుగుండ్ల యంత్రాలయములను పాడుచేయుటకును మెక్సికో దండు వెడలుటకును రాజ్యవ్యవహారముల కాటంకములను గల్పించుటకు జర్మనులు కుట్రలను పన్నిరి. అమెరికా శారవసంగ్రామమునకు సాయధ తాటస్థస్థితి యవసరమనియును సాయధ తాటస్థస్థితిసంగ్రామస్థితికి మార్గము గావచ్చుననియును సముద్రరంగమునందు అమెరికాకు అపయశము గలిగిన దనియును సంవిధితాధర్మమునకు జంకకను ధర్మస్వాతంత్ర్య సంగ్రామమును జేయ సమకట్టితి మనియును ఆస్థితి దుస్థరమగుచున్న దనియును విల్సనుగారు తెలిపిరి. అమెరికా నౌకలు సాయధరక్షణము గలిగి సముద్రవ్యాపారమును జేయవలసిన సమయము సమకూరినది. అమెరికాదేశపుష్టితి సాయధతాటస్థస్థితి యైనను మిత్రమండలి కనుకూలముగను శత్రుపక్షమునకు ప్రతికూలముగను నుండుట సహజము. అమెరికా దేశమునందు సయితము ప్రజలయందు యుద్ధాభిలాష వ్యాపించుచున్నది. అమెరికా సాయధ తాటస్థస్థితివలన మిత్రమండలి కుశక్తియును శత్రుకోటి కపక్తియును గలుగ గలదు. ఈ సాయధ తాటస్థస్థితి జలాంతగ్రామినుల ఘోరకృత్యములను కొంతవరకు తగ్గించుటకు దోడ్పడగలదు.

శత్రురాజ్యములు జర్మనులు నయముననో భయముననో వర్తమాన సావత్సరాంతమునకు యుద్ధమును పరిసమాప్తి చేయ సమకట్టిరిని నమ్ముటకు ప్రజలమైన సూచనలుగలవు. ఆయధధారణమునకు యోగ్యతైన పురుషు లందరును యుద్ధప్రవృత్తియందు చేర్చబడు చున్నారు. మిత్రమండలి రాజ్యములలోని స్త్రీలు జర్మనుల కర్మాగారములందు పని జేయుటకు బలవంతముగ గొనిపోబడు చున్నారు. ఇతవరకును శత్రుపక్షమునందు 35 లక్షల యోధులు నష్టపడినటులు యుద్ధతంత్రజ్ఞులు నిర్ణయించుచున్నారు. జర్మనుల జలాంతగ్రామినులు

ధర్మాధర్మవివక్షత లేకను సర్వసంహారమునకు బూనుకొనినవి. జర్మనులు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములపై దండు వెడలుటకు మెక్సికోయందు కుట్రలు పన్నిరి. దేశమునం దాహారపదార్థములకై దొమ్ములు జరుగుచున్నటులు తెలియుచున్నది. యుద్ధమునకు వలయు ద్రవ్యము సమకూడుటకు జర్మనులస్థితి యనుకూలము గాదు. ఈ సందిగ్ధస్థితి యందు జర్మనులు వారి పరాజయకాల మాసన్నమైన దని గ్రహించి నయముననో భయముననో యుద్ధమును సంతముచేయదలచినా రని నమ్ముటకు సూచనలు గలవు.

యుద్ధరంగములు. పడమటి రంగమునందు జర్మనులు వారి సురక్షితస్థానములను పరిత్యజించి వెనుకకుపోయిరి. బ్రిటీషు సైన్యములు 12 మైళ్లముఖమున 2 మైళ్లనిడువున జర్మనులస్థలములనాక్రమించుకొనినవి. బాపూమునకు రెండుమైళ్ల దూరమున బ్రిటీషు సైన్యములు గలవు. గోమికోట్ల సైన్యబ్యాపూంటు హామేలు పడుటవలనను జర్మనులు వెనుకబడుట యవసరమైన దనియును వారు నాలుగు మాసములనుండి యును సంగ్రామమున కవసరమగునటులు సిద్ధము చేసిన స్థలములకు జేరిరినియును యుద్ధతంత్రజ్ఞులు తెలుపుచున్నారు. అర్రాసు కాంబ్రయి సంగ్రామక దుగ్ధావళిని జర్మనులు నిలిచియున్న స్థలములకును కడుదూరముగలదు. జర్మనులను అర్రాసు కాంబ్రయి పంక్తికి నెట్టుటకై బ్రిటీషు సైనికులు విశ్వప్రయత్నములను జేయవలసి యుదురు. ఇపుడు ఆంకరనదీప్రాంతమునందు తుములసంగ్రామము జరుగుచున్నది. బాచస్సై ప్రాంతమునందు బ్రిటీషు సైన్యములు చూపిన సాహసము వలనను అర్రాసు బాపూము ముఖమునందు గల జర్మనుల సూచీముఖసంగ్రామము దుర్భటమగుచున్నది. ఆంగ్లేయుల యవసంధనము వలనను బాపూము పెరిసి స్వాధీన మగుటకు మార్గ మేర్పడునని నమ్మకము గలుగుచున్నది. పడమటి రంగమునందిపు డాంగ్లముఖము యీరపెనుచుండి రోయివరకు 130 మైళ్లముఖమున వ్యాపించియున్నది. పరాసుల ముఖమునందు మూజునది కుడివైపునను జర్మను లకును పరాసులకును సంకుల సమరము జరుగుచున్నది. పడమటి రంగమునందు జర్మనులకు మిత్రమండలిముఖము దుర్భేద్యమని తెలియుచున్నది. జర్మను లింకను ప్యారిసు ఆశను వదలనియెడల కత్తై ముఖముననో స్విజరాండు ముఖముననో యుత్తింపవలసి యుదురు.

జర్మనులు విజయమును నిర్ణయించుటకు తూర్పురంగమునువినియోగించెదరని యుద్ధతంత్రజ్ఞులు తలచుచున్నారు. జర్మనులు 1915 నందు నడిపిన పూర్వరంగప్రస్థానమును 1917 నందు నడుపుటకు ప్రయత్నింపగలరు. ఆ ప్రయత్నముల ఫలము ముందు జూడనలసి యున్నది. మెసపోటేమియా రంగమునందు బ్రిటీషు సైన్యములకు సంపూర్ణ విజయము గలిగినది. బ్రిటీషు సైన్యములకు 7000 ఖైదీలు చిక్కిరి. తురుష్క సైన్యములు చిందరవందర లై బాగ్దాదు వైపునకు బోవుచున్నవి. బ్రిటీషు సైన్యములు తురుష్కుల వెంటనంటి పోవుచున్నవి. కుటులు అమారా స్వాధీన మగుట వలనను కాకాస్తాంటిలోపులునందును బర్లినునందును కలవరము పుట్టినది. పడమటి రంగమునందలి తురుష్క సైన్యములు స్వదేశమునకు మరలుచున్నటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. మెసిడోని యాయందు మానాపిరుపై బల్గరులు ఆగ్నేయ గోళములను బ్రయోగించుచున్నారని తెలియుచున్నది. రుమేనియారంగమునందు విశేషములు లేవు. వసంతకాల మారంభము గానున్నది.

ఉధయపక్షములును నవలంబింప నున్న ప్రధాన త్రాతములు కాలక్రమమునకు బహిర్గతములు గా లవు. సూచనలను బట్టి జర్జనులు అలసటను జెంది రనియును యుద్ధమును శీఘ్రముగ పరిస మాపిని జేయుటకు ప్రయత్నించెద రనియును ఊహింపవలసి యున్నది.

బంధక వ్రాతము.

బంధక వ్రాతమువలన భారతఖండమునకును వలసరాజ్యములకును లోకమునకును గలిగెడి లాభనష్టముల ననుసరించి దాని భావిత్వము నిర్ణయించుట యుచితము. బంధక వ్రాతము వలన భారతీయులకు కొందఱకు వలసరాజ్యములందు కూలీపనులు లభించుచున్నవి. ఇపుడు వలస రాజ్యములందు రమారమి 20,00,000 భారతీయులు గలరు. మొదటను భారతీయులు వలస రాజ్యములకు బంధకపద్ధతి ననుసరించి పోయినను ఇపు డాపద్ధతి విశేష రాజ్యములం దుపసంహరింప బడినది. పాశ్చాత్యులు విశేషముగ గల యే దేశములకును భారతీయులకు స్వేచ్ఛాప్రవేశము లేదు. వారు చిరకాలము నుండియును నివసించుచున్న దేశములం దైనను పాశ్చాత్యపౌరులకు గల హక్కులు వారికి లేవు. వలసరాజ్యములకు పోవు వారిలో మూడువంతులు సింహళము స్త్రీయిటు స్త్రీలైయుంటు మోరిసు మొదలగు భాగములకు బోవుటవలన వారలకంత ప్రతిబంధకములు లేవు. ఫిజిద్వీపములు ట్రీనిడాడు బ్రిటీషుగయానాయందు నేటికిని బంధక వ్రాతపద్ధతి గలదు. ఆమూడుదేశములందును 3,00,000 భారతీయులు గలరు. ప్రతి యేటను బంధక వ్రాతపద్ధతి ననుసరించి భారతీయులూ అచటికిపోవుచున్నారు. బంధక వ్రాతపద్ధతి ననుసరించి పోయినవారలకు వలసరాజ్యములం దమానుషములైన ప్రతిబంధకములు గలవని యందఱను నంగీకరించుచున్నారు. వారి స్థితిగతులను విచారించుటకై నియమితులైన మెక్సీలు చుమ్మనులాలుగారులు ఆత్మహత్యలు వ్యభిచారము ప్రజలముగ నచటనున్నవని తెలిపిరి. మాతృభూమి యందు పవిత్ర జీవితములను గడపెడి స్త్రీలు వలస రాజ్యము లందు చెడి పోవుచున్నారు. కారణము పురుషుల సంఖ్య యధికము. స్త్రీలసంఖ్య స్వల్పము. ఈ విషయ విమర్శన మునకై వలసరాజ్యములను సందర్శించిన పియర్సనుగారును ఆగ్రడానుగారును ఈమట్టినినే ప్రకటించిరి. లోకమునం దే పరిపాలనముగాని ధర్మజీవితమునకు విరుద్ధమైన పద్ధతిని రక్షించుట వలన లోకమున కంతకును ధర్మహాని గలుగుచున్నది. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యప్రియులైన బ్రిటీషు ప్రజలకు బంధక వ్రాతము సరిపడ నేరదు. హాంజి ప్రభువు బంధక వ్రాతపద్ధతి నంతయు చేయుట కంగీకరించెను. కాని షమ్సుద్దౌల్లప్రభువు ఛేంబ్రి నుగారు ఆపద్ధతిని వెంటనే యాపుటకు వీలు లేదనియును 5 ఏండ్లలో నంతయు నొందింపవలయు ననియును ఈ వ్యవహారము సమంజస మని యును తెలిపియుండిరి. రాజప్రతినిధి స్వేచ్ఛా ప్రవాసమువలన ప్రవాసకులస్థితి దుర్భర మగునని యును బంధకపద్ధతి కొన్ని సంస్కారములతో ప్రయోజనకరమనియును తెలిపియుండెను. పాశ్చాత్యులకు తగని బంధకపద్ధతి భారతీయుల కెటులు తగియుండునో విదితము గాకున్నది. మిఠొక ధర్మము. మిఠొక ధర్మము అని ప్రకటించుట న్యాయ మా? తగి యున్నను ధర్మసంరక్షణమునకు ప్రతికూలమైన పద్ధతిని పోషింపబ్రయత్నించుట యక్రమము. బంధక

పద్ధతివలన ప్రవాసకులు ధర్మచ్యుతు లగుటయును భారతజాతికి గౌరవహాని గలుగుటయును సంభవిం చుచున్నదిగాన నితరలాభము లేవియున్నను నీపద్ధతిని నిర్మూలము చేయుట పాలకులకును ప్రజలకును ధర్మము. బంధకపద్ధతియందు సంస్కారమున కవకాశములులేవు. ఏవిధమున సంస్కరించినను వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమునకును ధర్మవ్యాప్తికిని విరుద్ధమైన ఈపద్ధతి భారతీయులకు హానికరముగాని లాభకరము గాదు. వలసరాజ్యములలోని భూస్వాములకు ద్రవ్యార్జనమునకును భోగమునకును పనిపాటులు చేయు భారతీయు లవసరమైన వారలకు వలసరాజ్యములందు పాశ్చాత్యులకు నలె స్వేచ్ఛాప్రవేశము గలుగవలయును గాని నిర్బంధక ప్రవేశ ముండజనదు. కష్ట మొకరివంతును లాభ మొకరివంతును నగుట ధర్మసూత్రము గాదు. వలసరాజ్యములందలి నాటికేవ్వరులు తగిన సగు పాయములను కల్పించిన వలయు పనివాండ్రు సులభముగ లభింపగలరు. హిందూదేశ పరిపాలకులు భారతీయుల గౌరవమును లాభమును గా పాడవలసి యుందురు గాని వలస రాజ్యముల లాభ నష్టములను గమనింపవలసి యుండదు. లాభమును పొందెడి నాటికేవ్వరులు స్వలాభమునే కాకను పరుల లాభమును సయితము గమనింప వలసి యుందురు. వారు గమనింపక పోయినను గమనించునటులు చేయుట బ్రిటీషు పరిపాలకులకును హిందూదేశ పరిపాలకులకును ధర్మము. బంధక వ్రాతపద్ధతి మానవుల సహజమైన ధర్మస్థితికి ప్రతికూలము. ఈ పద్ధతి నిర్బంధదాస్యముతో తుల దూగుచున్నది. లోకమునం దే భాగమునం దీపద్ధతి యున్నను నది మానవధర్మమునకు విరుద్ధముగ నుండును వలసరాజ్యవాసులకును పనిపాటులు చేయువారలకును ద్రవ్యలాభము గలిగినను ధర్మ రక్షణమునకు ప్రతికూలమును ఆత్మహత్యలకు మూలమును భారతజాతీయ గౌరవమునకు హాని కరమును మానవధర్మమునకు విరుద్ధమును నగు నీ పద్ధతిని నాపుట ప్రజలకును పాలకులకును ధర్మము. ఏ కారణములవలన నైనను పాలకులు బంధక వ్రాతపద్ధతిని నిర్మూలముచేయ ననుకట్ట నపుడు భారతీయులు ఈ పనిని వారు నిర్వహించుటకు బూరుకొనుట యవసరము. బంధక వ్రాత పద్ధతియగు గల కష్టములను ప్రజలకు తెలిపి వారి ప్రవాసమును నాపుటకై ప్రజలందఱును పాలుపడవలసి యుండును. ముప్పదికోట్లరు పోషించెడి శిల్ల మూడులక్షల ప్రియసంతానుల నధికముగ పోషించుటకు శక్తిని గలిగియుండదని యెవరును నమ్మజాలరు. పరదేశములందు ధర్మచ్యుతులై భోగభాగ్యముల ననుభవించుటకంటెను స్వదేశమునం దుధృపరులై దరిద్రము ననుభవించుట శ్రేయస్కరము, గౌరవభాజనము. దేశ బాంధవులందఱును నీధర్మమును గ్రహించి బంధక వ్రాతము నాపి స్వదేశీయుల మానమును జాతీయగౌరవమును గాపాడుకొనుచు భగవదనుగ్రహమునకు పాత్రు లగుటకు ప్రయత్నింపవలసి యుండును.

(౧)

రవీంద్రనాథునకు స్వాగతము
సర్ రవీంద్రనాథ తాతూరు ఆమెకాయందలి న్యూహా వెసునకు పోయినప్పుడు “యేలు ద్వితీయతస్మాత్సేవ పతకము” వారి కొనుగడు విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షు డిటులు సంభాషించెను:— “ప్రాచీనుండి ప్రవచి పొందిన సామాన్యోపకృతి గాకను యేలు భరతిఖండమునండి ప్రత్యుపకృతి చేయజాలని యుపకృతిని బడసినది. మానిద్యోహసకులు ఈ దారాశయములను మిదేశమునండి పరిగ్రహించిరి. డెబ్బది యైదేండ్లనుండి యను సంస్కృతవాఙ్మయ మీమందిరములందు పఠింప బడుచున్నది. యేలువిద్యాధి మకుటము నందు హిట్టిగా

సంస్కృతపాండిత్యము విశుద్ధాధరణములం దొకటిగ నున్నది. మా విద్యావీరమునకు నామరూపములు మిదేశమువలన గలిగినవి. రెండువందల ఏండ్లకు పూర్వము కళాశాలను స్థాపించిన యేలు ఘోర్మసెయింటుజార్వికి గవర్నరుగ నుండెను. హిందూదేశమునం దాతన గడించిన ద్రవ్యము ధర్మాభివృద్ధి మొకదేశగాక పోయినను, దీని సంస్థాపనమునకు గావించెను. ఈ యుపకారమునకును ఇతర లాభములకును ప్రత్యుపకారముగ భవదీయాగమనసంస్కరణమై యేలు ద్వితీయ తస్మాత్సేవ పతకము తరుకు సమర్పింప గలుగుట నాభాగ్యము. తత్త్వావ్యేషకులును సత్యావ్యేషకులును నైన సామన్యమునం దొక గౌరవములైన మీకు స్వాగతము. ఆ యవ్యేషణమునందు చేల ముడికిని లక్షల వందకిని నుపదేశములను చేయుట కనగించిన మీమ్మ మేము సమ్మానించుచున్నాము.” ఈ భాగములను జరిపినపు డేవారతీయుడు వాని దేశావ్యవస్థమును గురించి గవ్వపడడు? సంస్కృత వాఙ్మయమునకు భవదీయస్వామింబులం దాదరణము లేకపోవుటయును విదేశ విద్యావ్యయంబులం గాదా? ఇంబు గలుగుటయును నగునకు శిలసంపుట! వాంఛన. సర్ రవీంద్రనాథుని నిమిత్తమున నైనను నీవ విద్యాప్రస్తావము చేయబడినందులకు నునకు సహకారములుండును.

పాలకులకొండల ప్రయోజనములు.

కంగరాష్ట్రమునందు వేదవిమూర్తైన సర్వభూతముల 1888 నందు రూ. 33,158, సర్ పిండ్లు ప్రభుత్వముల 1914 నందు రూ. 1,17,459 కాన్యకములు ప్రభుత్వ 1914 నందు రూ. 68,749 లను ఆరాష్ట్రపాలకులు వ్యయముచేసిరి. ఈనిధియుగ నితరరాష్ట్రములందును వేదవిమూర్త వ్యయము దిగదినాధి వృద్ధిని జెందుచున్నది. యుద్ధ సమయమునందు పాలకులు ఆనందమైన కార్యములకు ద్రవ్యములేదని ఘోషించెడి సమయమునందు వేదవిమూర్త నాపుటగాని దాని వ్యయమును శక్తింబుగాని యుక్తమై యుండును గదా! ఇంగ్లీషురుకు ప్రిట్టుచును పత్రిక లీలిషయమునందు హైందవాభిప్రాయముతో నేకీకరించుటవలనను ఈవ్యయభాగమును తగ్గించుట యుక్తమని పాలకులు గమనింపవలసి యుండును.

(౨)

మాచ్చి 5 వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయి టవునుహోలు లో మొక గొప్పసభ జరిగెను. వెల్లింగ్టన్ ప్రభువుగారి వ్యవస్థిత వహించిన సభ్యుల నందఱిని సాధ్యమైనంతవట్టుకు యుద్ధరణమునకు తోడ్పడవలయు నని గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి. ప్రధాన మంత్రిగారు బ్రిటిష్ రాష్ట్రవాసుల నందఱిని ఆంతరంగియుగ నెఱిగించి స్థితిగతుల సామ్రాజ్యవాసులందఱును వివరించి సాయము చేసినగాని విజయము లభింపదని చెప్పిరి. యుద్ధనష్టములు మీ కేమియు తెలియవు. మిత్రులందఱివారి నావికాదళము సముద్రమున నిరంకుశాధికారము నహించియున్నది. మిత్రమిరుండలివారి వైస్రము దిగదినమును వృద్ధిగాంచియు ముగిన నున్నది. జాతీయ గౌరవమును విడదించి సాహసికుడగు నొక శత్రువుతో మరవారు పోరుచున్నారు. ఇప్పుడు ఇండియావారు సాగ్యభోమునకు సాయము జేయగల సమయము తెటవించినది. ఇండియా బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము లో నిదై నాకా దళము చేరి ఖీంప బడుట చే ప్రపంచములో నత్యంత భయంకరమగు సంగ్రామము జరుగుచున్నది ఇండియా కెంతమాత్ర మసాయము వాటిల్లుట లేదు. మీలో ప్రతివారకు సాధ్యమైనంతవట్టు సాయము చేయగలరు. నేనిప్పుడు విందులు చేయుట మాని ఆ భవము సంగ్రము యుద్ధరణమున కిచ్చి యుద్ధాంశితము వడ్డీతో మాడ నీ మొత్తము నేడైన భూ కాగ్యమున కుపయోగంప దలచి యున్నాను. చిన్న మొత్తములైనను ఆ నేక ము చేరి పెద్ద మొత్తములగును. యుద్ధాంశితము ప్రతి మనుజుడును తన కొలది సాయముచేసితినిని తృప్తిగాంచ వలెను. ప్రతి మనుజుడు విజయము నభిలషింపవలసిన కాలమందు మీలో విద్యాధికులు, రాజకీయ వ్యవహారములందు జోక్యము కలగజేసుకొనుచున్నారు. ఇట్టి జోక్యము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో గాంచు కీర్తికి కళంకముగానున్నది. ఇట్టివారు దేశమున కేమాత్రము సేన చేయువారలు కారు. ఇట్టి వ్యవహారముల వదలి హితో కలసి జనుము నభిలషించెదవని నమ్ముచున్నాను. ఈ సాడివి రాజప్రతినిధిగారును, ప్రధానమంత్రిగారును పంపిన వాస్తవ గవర్నరుగారు చదివిరి.

“రాష్ట్రాధిపతులలో నిట్టి మాదవ చేసినవారిలో విగరగగణ్యులు. బొంబాయి రాష్ట్ర మితర రాష్ట్రములకు మాగ్యమును చూపునని తెలచెదను” అని గాబుప్రతినిధిగారును “ఇండియా దేశమువారు యుద్ధమున నున కెంతయో సాయము చేసిరి. వారు హృదయ పూర్వకముగా భవ కింకరు తోడ్పడగలరు.” అని ప్రధానమంత్రిగారును వ్రాసిరి. తద్వారా నీ క్రింది తీర్మానమును సర్ యస్. సి. రవీంద్రనాథుగారును వాదించిరి. సర్ దోరాబ్ తాతా, గౌ. కాన్యకేలు, సర్ ఫజల్ ఖాయి, జో. నఫ్ బాసిపా గార్ల తీర్మానమును సమర్థించిరి.

పడమటి రంగము.

నల్లగిరి నవంబరు మాసమునందు గల స్థితిని దెలుపుచున్నది. ఇప్పుడు ఆంధ్రేయులు బాపూమును సమీపించిరి.

విరోధా మహా సంగ్రామము

(రైతుల ఏజెన్సీ)

(౧)

ఇంగ్లండు

జిల్లందు యుద్ధము

లండను, మార్చి 6:—నౌకాదళాధికారులు వివరముల నిపుడు పూర్తిగా ప్రకటించిరి. మార్చి-అను బ్రిటిషు డిప్యూటీ యుగళు కమాండరు జోన్సు అధిపతిగా నుండెను. శత్రువుల యుద్ధ క్రూరము దళమువైకి బ్రిటిషు డిప్యూటీ యుగళులను నడిపించినది తడవ. మార్చి-నౌకకు రెండుగుండ్లు తగిలి నౌక అనంతరము యెగ్గును. అది చూచి మరియొక నౌక మార్చి-కు ముందు నిలచి శత్రునౌకల నెదిరింప బూనెను. ఆస్థానమునందు నా డిప్యూటీ యుగళునని తలచి జోన్సుగారు దానిని వెనుకకు పొయ్యి నిలిచిరి. అది వెనుకకు పోయెను. జోన్సు గారికి కాల్ మిదగా యము తగిలి నను అతడు వెనుకటి చక్రమును నడిపించెను. ముందు వెనుక ఫిరంగులకడనున్న వారందరను చుడసిరి. మధ్య ఫిరంగిని మాత్రము కాల్పుటకు జోన్సుగారు సహజపడిరి. శత్రువులు మార్చి-వైని నిరంతరమును గుండ్లను వదులు చుండిరి. మధ్య ఫిరంగి కడ ముగ్గురు మాత్రమే నిలిచిరి. వారిలో నొకనికగూడ గాయములు తగిలెను. చుట్టొన్ని నిమిషముల కింకొకగుండు జోన్సుగారి నౌకాల్పురు పైభాగమున తగిలెను. అతడు ఆఫిరంగిని కాల్పించుచునే యుండెను. వారిలో నొక డాతనికాల్కి కట్టు కట్టెను. పతాకము కరిగి తేకుండుట చూచి జోన్సుగారు మరియొక పతాకము నెత్తించిరి. మార్చి-నౌక మునుగుట నిశ్చయమని తోచినందున సావత్తుక కటిబంధములను ధరింపుడని నావికుల కాజ్ఞాపించెను. వెంటనే లార్చి-నౌకల మార్చి-నౌక మునిగినది. జోన్సుగారు సముద్రమున మునిగిపోయిరి. హత శత్రువులకు డి. ఎస్. ఓ. బిరుదము లివ్వబడినది.

హిందూ దేశము వారి యుద్ధవిరాళము.

లండను, మార్చి 1:—హిందూదేశ దొరతనమువారు 10 కోట్ల పాసల నొసంగుట సామ్రాజ్యవాను లందరికిని ముదమును కలిగించును. భాగ్యముల రాజభక్తిని త్యాగమును బలపరచును. భాగ్యములును ధనము విశేషముగ సమైక్యములను విశ్వేంద్ర బిల్లుల నొసంగుట తెలిగ్రాపు ప్రాశస్త్యము చేయుట మున్నగు బాధలు తొలగగలవు. యుద్ధ స్వయంబుకల ఇండియా స్వయంబుకల ధనము నొసంగుటను సక్రమముగా నొనర్చుటకు పాస్ట్ మెంటు సమావేశము జరుగవలసి యుండునని లండను ప్రైవ్యు ప్రెస్ ప్రకటించినది.

యావజ్జీవ కారాగృహ వాసము

లండను, మార్చి 6:—లండనులో నొకగుండుచారిని వైనికాధికారులు విచారణచేసి వానికి మరణశిక్ష విధించిరి. అపిలులో మరణశిక్ష యావజ్జీవ కారాగృహ వాసముగ మార్చబడినది.

ఫ్రాన్సు

క్రొత్తరంగమున పోరు.

పారిసు, మార్చి 6:—బ్రిటిషువారు విరామము లేకుండ పోరుచున్నారు. గొమెకోరునుండి బిరెను వరకును 8 కిలో మీటరులలో గత 4-8 గంటల నుండియు తీవ్రముగ పోరు జరుగుచున్నది. శనివారమునాడు ఫిరంగి పదాలి దళముల పోరు పాచ్చుగ జరిగినది. శత్రువులు నానాటి కఠికును తీవ్రతతో పోరుచున్నను బ్రిటిషువారు ముందునకు పోవుచునే యున్నారు. జర్మనుల పలాయనమునకు చాల నభ్యంతరము కలుగుచున్నది. అర్రాసు బాపూముల మధ్యనున్న స్థాన సంగ్రామము శత్రువులకు దుర్భరముగ నున్నది. అచిరకాలమున నాస్థానము బ్రిటిషువారి వశము కాగలదు. బాపూము దిగువ స్థానములపై బ్రిటిషువారు తీవ్రముగ ఫిరంగులను కాల్పుచున్నారు.

జర్మనుల పలాయనము.

లండను, మార్చి 6:—అవకాశ మున్నంతవరకు ఫిరంగులను సామగ్రులను శత్రువులు తీసికొనిపోయిరి గాని శత్రువులను మాత్రము పూడ్చలేదు. బహుకాలము క్రితము వృత్తి నొందినవారి శత్రువులుగూడ పడియున్నవి. శత్రువులు చాలమంది బురద నేలలలో కూరుకొని చనిపోయిరి.

పెరోను

లండను, మార్చి 6:—బోచ్చెస్సుకువద్ద బ్రిటిషువారు ఆకస్మికముగ తలపడిరి. పెరోను వారికి వశము కాకున్నదని విశేషముగా వ్రాసెను.

బ్రిటిషు వారు నెరటు పేరీనకు అడవికి దిగువను తలపడి బోచ్చెస్సు మోయనెను గొడ్డున నొక కందకములగు దిని వశపరచుకొనిరి జర్మను అధికారులు వాయువార్తనంపిరి.

పారిసుకు సమీపమునందున్న జర్మనుపంక్తికి కడుచేరువయగు నాయునువద్ద నున్న రోయికి దిగువవరకును బ్రిటిషు పంక్తి వ్యాపించినది. ఇరెజు మొదలు రోయివరకును 180 మైళ్లు గలదు.

రుష్యా

రష్యాలో మిత్రముడలీ సమావేశము

లండను, మార్చి 6:—ఆకింపబడిన చానికంటే నధికముగు ఫలితము కలిగినది. పెట్రోగ్రాదునందు జరిగిన సభకు జారుగారు చాల సానుభూతిని కనబరచిరి. రష్యాలో యుద్ధ వీక్ష సార్యజనికముగ కలదు. యుద్ధము చక్కగా జరుగవలెనని పరిపాలనము సరిగ నుండవలెనని విషయమున మాత్రమే చర్చ కలిగినదని మిలనరూప్రభువుగారు నుడివరి.

జర్మనీ

ఖైదీలు.

ఆమెర్లుడకు, మార్చి 6:—మిత్రముడలీవారి వశులైన జర్మనులు మున్నగు శత్రువులను వారు సేనాముఖమున నుంచుచున్నారు. కాన మేముగూడ నటులనే చేసెదమని రాజ్యాంగ సభయందు జర్మను యుద్ధగుంట్రి నుడివెను. ఇతడు నుడివిన విషయములం దసత్యము లనేకములు గలవు. జర్మనులచే పట్టుబడిన మిత్రముడలీ వైనికులను వారు గణముఖమున నిలుపుటకు మొదట దారిపెరిరి. అది జరిగిన చాలకాలమునకు పరాసు వారు ప్రారంభించిని వార్తాంఘము వారు వినరించిరి.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి స్థితి

లండను, మార్చి 6:—అమెరికా సెనెటుసభ యందు సాయుధ తాటధ్యమునుగూర్చి కొద్దిమంది వ్యతిరేకులు కు ధ్యాయము వరకును సందర్భములేకుండ మాటలాడిరి. అంతటితో కాలావధి తీరినదని విరమించిరి. దానివలన ప్రెసిడెంటు గారిస్థితి కెట్టిభంగమును కలుగదు. ప్రెసిడెంటుగారు మరియొక సమావేశమునకు వెంటనే ప్రమాణము చేయమనకొనిరి. నేడు క్రొత్త సెనెటువారి యెదుట ప్రారంభోపన్యాసము నొసంగుదురు అప్పుడు ముఖ్యమగు ప్రకటనము చేయబడును. మెక్సికోలో జర్మనుల తుటవిషయము అమెరికావారి కత్యధికమగు నాగ్రహమును కలిగించినది. అమెరికాలో ఒక్కటెక్కును రాష్ట్రముకంటెను గూడ జర్మనీరాష్ట్రముంతయు గలసికూడ తక్కువగనుండినను జర్మనులు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములను ఫణముగ నుడ్డ సాహసించినవిషయము ప్రబలాగ్రహ కారణమైనది.

విల్సనుగారి యుపన్యాసము.

వాషింగ్టను మార్చి 6:—రాజధాని సోపానముల నధిరోపించి ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు రుపన్యాసించిరి. సముద్ర సంచారమున మనకు మేటి అపరాధ మొనర్చబడినది. అందుకొన్ని దురంతములు కేవలము దుస్సహములు. మనము న్యాయముగ స్వేచ్ఛతో మెలగదలంప శత్రువులు దురాత్ములను చేయుటకు పన్నగడల బన్నుచుండిరి. కాన మనము మనహక్కులను కాపాడుకొని కొంతని కలిగించుటకు యత్నింపవలెను. మనహక్కులను నిలుపుకొనుటకు మనము సాయుధ తాటధ్యము నవలంబించక తప్పదు. సందర్భమునుబట్టి మనము సంగ్రామమున ప్రవేశింపవలసిన అనన్యముగూడ కలిగిన కలుగవచ్చును.

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారిని హత్యచేయుటకు కుట్ర.

న్యూయార్కు, మార్చి 6:—పోర్క్నులో పోలీసు వారు ఫిజికోల్పు అనువానిని పట్టుకొనిరి. ప్రెసిడెంటు విల్సను గారిని హత్యము చేయుటకును న్యూయార్కు నౌకాశ్రయమును ప్రేల్పుటకును కుట్రచేయబడిన దనియు ఆకుట్రయందు తనకు సంబంధము కలదనియు నాతడు నుడివెను. జర్మను స్త్రీమరులు కట్టబడిన వంతెనకుదుకున్న హోటెలులో నితడునివసించుచున్న గదియందురెండు పెద్దబాంబులు కనబడెను. నేడు ఆబాంబులను ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారికి వారు పంపనిశ్చయించిరి. కొల్చుగారి వాజూలముపైని మరియొకరిని పట్టుకొనిరి. టాంపికో చమురు స్థానములను, ఆయుధనిర్మాణ కాలను ప్రేల్పుటకు జరుగుచున్న పెద్దకుట్ర వెల్లడియైనదని పోలీసు వారు తలచుచున్నారు.

నెల్లూరు జిల్లా దరికి తాలూకా పోతవరము గ్రామము నందు సుప్రసిద్ధవైద్యులగు జాపల్లి రామనాయకుగారు గత మాసము 27 వ తేదీని స్వస్థులైరనియు వారా తాలూకా యందు 6 చిఱుతపులులను చంపి ప్రజల బాధను మాన్పి ప్రభుత్వమువారివలన బహుమతుల బడసిరనియు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

స్థానిక వార్తలు

రాజ్‌పు సభలు మున్నగునవి

మార్చి 8 గురువారము.

విచ్చిత్రమైన గూర్పుటకు సభ, గోళ్లే నందిరము. సా. 4-80 ఎస్. పి. సంఘ వార్షిక సభ సా. 6

మార్చి 9 శుక్రవారము.

విశ్వవిద్యాలయ సెనేటు సభ సా. 8-80

ఎగ్జామిన్ ఫోర్మిస్టులకు:—ఆగోగ్యస్వామి యను

నల్లన ఒక బంగారు మురుగును కొనిగొనిచివాడని పోలీసు వారతని యదవము కొద్దునెట్లు పెట్టి. వ్యాధ్యాధిపతి కామియేగుగా పోలి ఉన్నాడని అతనిని రి మోడముల కడ కత్తు నిధించి.

మదనపల్లె జీవిజనల్ సంగ్రహము:—గురవారము

జీవిజనల్ సంగ్రహమువారి నాలుగవసభ ఉపస. మార్చి నెల 10, 11 తారీఖులలో మదనపల్లెలో జరుగును. ముగిసిన జరిగిన వారుగారి దివాన్ కే. వి. లక్ష్మణరావు ఎం. ఎ. గారు సభాధ్యక్షులుగా నుండును.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల:—పూనా

లో ఇటీవల జరిగిన అఖిల భారత ఆయుర్వేద మహాసభ కధ్యక్షత వహించిన సర్ గావదర్శనమహారాజుగారు (కొచ్చి సంసానమునకు. పూర్వపురాజు) పూనానుండి స్వసంస్థాన మునకు బోవుచు నిన్నటి సభ్యాహ్నము ఒంటిగంట ప్రాంత మున చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాలను సాదించిరి. కళా శాల ప్రిన్సిపలు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు మహారా జుగారికి స్వాగతము నొసంగి వారి గుణగణములను గొని యాడి సంస్కృతమున మాటలాడిరి. మహారాజుగారు సంస్కృతమున ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. మహారాజుగారు కళాశాలలోని వివిధ తరగతులను జూచిరి. కళాశాల నిర్వాహక వర్గమునందలి రా. సా. కలవల కణ్ణన్ పెట్టిగారును, కర్నూకర మినన్ గారును, రాజరత్న మొదలయినవారును మహారాజుగారికి స్వాగతము సలుపు సందర్భమున బాగ్దానిరి. పండిత గోపాలాచార్యులుగారు మహారాజుగారిని పుష్పమాలాలంకృతులను జేసి గౌరవించి వీడ్పొలిపిరి.

చెన్నపురిరాంధ్ర సభ:—చెన్నపురిరాంధ్ర సభ

విద్యాభివృద్ధిమున ఈ నెల 9-న తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు పచ్చయప్ప హాలులో, సభాధ్యక్షులు రావు బహదూరు పి. త్యాగరాజుపెట్టి. బి. ఏ గారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయములోను ప్రభుత్వమువారి విద్యాభివృద్ధిలోను దేశభావలయొక్కయు విశేషించి ఆంధ్రభాషయొక్కయు అభివృద్ధికి ఏయే లోపము లను తొలగింపవలెనో ఏయే యధిక సౌకర్యములను కలిగింపవలెనో ఆలోచించి తీర్మానించు నిమిత్తము, ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ యొకటి సమావేశమగును. దివాన్ బహదూరు వి. సుబ్రహ్మణ్యము పంతులు గారు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు కే. నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు పి. నాగభూషణము పంతులుగారు డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీపతిగారు బారిష్టరులు వి. లక్ష్మీనారాయణ ఎస్. ఎల్. నగసింహము పంతులు గార్లు మొదలైనవారు సభకార్యక్రమమును నిర్వహించెదరు. ఆంధ్రులందఱును తప్పక రుచుచేయ బాధ్యులు.

సుగుణ విలాససభ:—ఇటీవల దివానుబహదూరు

పి. రాజగోపాలాచారిగారు గా. ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు ప్రభుత్వమువారి మహోద్యోగములందు నియమింపబడినందున వారిని గౌరవించుటకు నిన్నటి సాయంత్రము సుగుణవిలాస సభవారు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో స్వల్పాహార విందు జేసిరి. సభాసభ్యులును, వ్యా. “నేపీయరు, వ్యా. కుమారస్వామి శాస్త్రి, వ్యా. సదాశివయ్యరు. వ్యా. శేషగిరి ఆయ్యరు, పిట్ట, గా. నాస్, పోలకు ఆడం, గిల్లూరనేటరు, ఆర్డర్ డేవిస్, నవాబ్ సయ్యరు అహమ్మదు, యాకుబ్ హసన్, జి. పి. ట్రెన్డ్రెగ్, దివాన్ బహదర్ రాజరత్న మొదలయిన, దివాన్ బహదర్ సి. కృష్ణకా అనిబెనెంటు, సి. పి. రామస్వామిఆయ్యరు, నరేంద్ర గోవింద రాఘవయ్యరు, జి. విజయరాఘవాచార్యు, డాక్టరు ఎం. కృష్ణ

స్వామిఆయ్యరు, డాక్టరు యు. రామారావు, దివాన్ బహదర్ భవానందముపేట్ల, దివాన్ బహదర్ పరాంకుశమునాయుడు, వేపారామేశము, కాళ్ళకూరి గోపాల రావుగార్లును తదితరులును సభకు వచ్చిరి. ప్రభుత్వమున స్వల్పాహార విందు జరిగెను. అనంతరము కొంత ఆంగ్ల భాషయును ఏక పాత్రా ప్రకర్షమును, “విధితేక వైద్యుడు” అను తెనుగు నాటకము నుండి కొన్నిరంగములును ప్రదర్శింప బడెను.

విక్టోరియా నాంకేటిర సభ మాసము.

(విక్టోరియా నాంకేటిర ఇన్ స్టిట్యూటు)

విక్టోరియా నాంకేటిరము హాలులో నిన్నటి సాయంత్రము గవర్నరుగారి అధ్యక్షతక్రింద “విక్టోరియా నాంకేటిర ఇన్ స్టిట్యూటు” సంవత్సర సభ జరిగినది.

కార్యదర్శి డాక్టరు మోహన్ సుగారు గవరసంతకర్షన కార్యముగొప్ప రిపోర్టును జరిపిరి. ఏక సంవత్సరములయందు గా. గిల్లూరు గారు మహారాజుగారి సంతకర్షనము విశేష కట్టకంతముగా నుండినను, కార్యక్రమము చక్కగా జరిగి, సభ్యులు తొలగి పోతుండ నుండినందులకు సంతోషము వర్ధిల్లించిరి. ఈ సభిక్రమ గావముగారు చేయ బడిన వస్తువుల ఆస్తుతములన అంతకు ముందు సంవత్సరము వచ్చిన సామ్యుక్తము 7000 రూ. లెక్కరగా వచ్చినవి. గ్రామ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించుచు, క్రొత్త పరిశ్రమల సందర్భమున ప్రజలకు తానాహము గొలుపుటయే ఈ పరిశ్రమగావచ్చు ముఖ్యోద్దేశము.

కురుపాం రాజుగారు గిల్లూరుగారి తీర్మానమును బలపఱచిరి.

గవర్నరుగారు తీర్మానమును సభ్యుల యంగీకారమునకు బెట్టుచు కొంతదనుక నుపవ్యసించి గత సంవత్సర కార్యక్రమము జయప్రథముగా గలుగగలిగినందులకు సభ్యుల సభి నందించి పరిశ్రమగావములందు చేయబడుచున్న వస్తువులను గూర్చి నుడిపిరి. ఈ పరిశ్రమలు జయప్రథముగా జరుగుచుండుటచే భౌతికములు పాశ్చాత్యులును, భారత దేశీయ పరిశ్రమల వస్తువులయందలి యందమును శోధను అంగీకరింప గలుగుదురు. గతసంవత్సరము జరిగిన పారిశ్రామిక వస్తుప్రదర్శనమును జూడగా, ప్రోత్సహింపబడిన చిన్న చిన్న పరిశ్రమలనేకములు ఈ దేశమునందు గలవని తెల్లచుచున్నవి. ఈ పరిశ్రమగావమునందు ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాట్లు చాలవెక్కువగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది. క్రొత్తపరిశ్రమలను ఇందుజేయ మొదలుపెట్టినను ఏర్పాట్లయందు లోటు ఎక్కువగా నుండదు. చేయబడిన వస్తువులను కొనుటకు వీలగునట్లుం చ వలయును. ఉన్న వస్తువుల జాపితాల ను తయారుచేసి వ్యాపి విలువను గూడ జాపితాలయందు ప్రకటించి యుండవలయును. గత సంవత్సర ప్రదర్శనము నందు చూపబడిన పారిశ్రామిక వస్తువుల పట్టిక 1909 సంవత్సరమున ప్రకటింపబడినది. ఏ సంవత్సరమున కా సంవత్సరమే క్రొత్త జాపితాలను తయారుచేసి యుండుట యుపయోగకరము. అనంతరము గవర్నరుగారు కొమ్యుషనులు చేయు కర్మాగారమును గూర్చియు, పారిశ్రామికసంఘమువారి విచారణను గూర్చియు వివరించి సర్తానున హలంకుగారిని వేరు పనియందు ప్రభుత్వమువారు నియోజించుటచే విచారణ కొంతకాలమునకు నిలిపియుంచ బడినదని నుడిపిరి.

మిక్కిల గవరసంతకర్ కార్యక్రమ నివేదనమును సభ్యుల యంగీకారమున కొంగర్సనది యామోదించబడెను.

తరువాత పరిశ్రామాగా రాధ్యక్షులగు సర్ బాల్ వాలిస్ గారు గవర్నరుగారి సభి నందించుచు కొంతవఱకు నుపవ్యసించిరి.

మలబారులో సభకు బాలగంగాధర తిలకుగారి నధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడినది ఇంతకుముందు ప్రకటింపబడినది. కాని ఇది సత్యము కాదనియు, ఈవిషయమై తీవ్రచర్చ జరిగినదియు, 12 మంది ఎన్నికకు ప్రతీకూలురుగను, 13 మంది అనుకూలురుగ నుండినారు. ఈ సంఖ్యయందు ఎన్నిక సభ అధ్యక్షులు చేరనే లేదనియు, అధ్యక్షులును తిలకుగారి ఎన్నికకు ప్రతీకూలురుగనే యుండినారు, వెట్టుకోట్టు పెట్టేటరు, వెట్టుకోట్టు రిఫార్మరు ప్రతికూలు తిలకుగారి నెన్నుకొనుట బాగుగాలేదని వ్రాయుచున్నదనియు నెకరు వ్రాయుచున్నారు. తలచేసియందు అన్ని భయములు నివారములగుచున్నవి. కావలయునని కొంతలు దుర్మార్గు లిట్టి చర్యల నారంభించిరి తెలియుచున్నది. ఇటీవల తలచేసియందే నుహోపద్రవకర మగు అన్ని గలిగినవి ఈ కర తెలియదే యున్నాను. ఇటీవల నాలుగైదు చోట్ల నెన్నుకొనబడుట గుడ్డలను నానెలలో తడిపి ముట్టించి ఆకులనుకొనెనేని పోయి రట. ప్రజలకు భయ మవమితముగ నున్నది.

అముద్రిత గ్రంథాలయమును దెలుపుట

పితాపురము, మార్చి 7:—ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి వారి అముద్రిత గ్రంథాలయమును దెలుచు నత్సవము నిన్నటి సభ్యాహ్నము జరిగినది. తెలుగు జిల్లాల నుండి ఆవేకులు వచ్చిరి. మారికల్ దంపతులు, వీరేశలింగము పంతులు, జయంతి రామయ్యపంతులు ఆంధ్రదేశ పుస్తకభాండాగార కార్యదర్శి దుస్తిరాల చూర్యప్రకాశరావు, రెవ్వుప్రద మూర్యనారాయణ రావు గార్లును మున్నగువారు సభ కలంకరించిరి. సరస్వతీ ప్రాథమిక కార్యక్రమము ఉపక్రమింప బడెను. దర్బారావుగారు సభ్యులకు స్వాగతము నొసంగిన వెనుక వీరేశలింగము పంతులుగారు గాజుగాడి సభాధ్యక్షత వహించుటకు మహారాజుగారికి. కార్యదర్శి రిపోర్టు చదువబడిన వెనుకను, రాజుగారు స్వగృహస్వామ్యము గాంచి విశేషాభివాంషులతో బంగారు నాణెముతోనన్న తాళముతో కలుపుకొని సుందరముగా ప్రదర్శించిరి. మండిము ఆతిథ్యముగా కలంకరింప బడి, రిపోర్టు ముద్రిత గ్రంథములతో కల రాసమండెను. డె. లక్ష్మారావుగారు సభ్యులకు ప్రకటించి “ఇందా గావమును గూర్చి యొక వ్యాసమును జరిపిరి. మూర్యనారాయణ రాజుగారు పద్యములు వదిలిరి. ముఖ్య ప్రేక్షకులను పుష్పమాలాలంకృతులను జేసిరి.

“సామ్రాజ్య కావ్యకళలో సర్ విల్లియం మేయర్ గారు యుద్ధరణమును గూర్చిన తీర్మానము నుపపాదించుట యుద్ధములో సామ్రాజ్యమునకు ఇండియావారు తోడ్పడుట కవకాశము కలిగించుటకే అని బొంబాయి పురజులు సంతసించుచున్నారు. ఈ రాష్ట్రము సాధ్యమైనంత సాయముచేయు నన్నది. రణరంగమున తనప్రాణములను బలియొసంగినపుడు ప్రైర్యమునకు తగినట్లు భారతమాత తోడ్పడుననితలచుచున్నాము.” అను తీర్మానము పాదించి పడినది. తర్వాత మాట్లాడి నవారందఱు సాధ్యమైనంత వరకు ప్రజలు సాయము చేయవలసినదని చెప్పిరి. సర్ ప్లాస్టికీడుగారి సలహామీదను సి. హెచ్. నెటాల్ వడ్ గారి యొప్పుకొనినవిదను, యుద్ధరణ సాయమునకై సంఘమొకటి యేర్పరప బడెను. అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించిన వెనుక సభ ముగిసెను. గ్రీనుకాటన్ కంపెనీవారిక లక్షరూప్యముల నొసగిన వెల్లింగ్డను ప్రభువు గారు చెప్పగా సభ్యులందఱు కంఠాశ్చర్యము సల్పిరి.

The Esculapian Remedies Co.
యం. జి. పంట్ గారి
గానకాకైన్:—శ్వేతరక్తప్రావములను తంతి
మేహము, కీళ్లనొప్పులు, మొదలైనవి ఒకవారము
లో పోగొట్టును.
షిఫిలైస్:—సవ్యామిమేహమును ఎక్కిచైనను
ఏసితిలో ఉన్న పుటికిని, ఇంకను వచిత్రము, మూల
ము మొదలైన వ్యాధులను స్వస్థము చేయును.
ఆమెటిబిని:—స్త్రీ మేహవ్యాధులను, సంతాన
హీనతను ఋతుశూలను నివర్తించెయును.
బుడ్డి 1-కి రు. 2-1-0
గంధరైన్:—మొదకును బలమును, చలవ
యును గలుగజేయును. మొదటి సంగ్రహము గల
సకల వ్యాధులను పోగొట్టును. బుడ్డి 1-కి 0-10-0
పేర్మడైన్:—తెల్లవెండుకలను వెంటనే నల్లగా
మార్చును. బుడ్డి 1-కి 0-12-0
అన్నిటికి తకాల్ చార్మి వేరు.
యం. జి. పంట్ గారు,
నెం. 312, మింటు స్త్రీటు, నందరాసు.

అభినవ భీమసేనుడగు
ప్రొ. రామమూర్తి నాయుడు గారు
త్వరలో రానున్నారు.
ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ
అత్యున్నత దేహబల ప్రాశీమును ప్రదర్శించెదరు.
కావలి కాకినాడ
బంగోలు పితాపురము
బాపట్ల తెనాలి తుని
గుంటూరు (68కి) ఎలమంచి
బెజవాడ అనకాపల్లి
ఏలూరు విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం విజయనగరము

పత్రికా ప్రతినిధుల విజ్ఞాపనము.

గౌరవప్రతినిధి ప్రాయములు.

పత్రికా ప్రతినిధుల విజ్ఞాపన రాజప్రతినిధిగా రిచ్చిన ప్రత్యక్షమే ముద్రపడినది. మొదటినుండి చివరకు. అంతయు సుకష్టముగా పత్రికాను వివిధభూయస్థముగనున్నది. భారతీయవాత్సల సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు తీసికొని విపరీత చక్రము ప్రేరేపన సమర్థించుచు భారతీయవాత్సలములను బెలుపు కొన్ని విషయముల నాక్షేపించిరి. ప్రభువు గారు బాధనకును నిజాన్విష్టాయమును పత్రికా ప్రతినిధులెంత వజరు అందిన ను, ఎంత వజరు చేసిన నంద ర్యము నిరుపయోగమున విలసిల్లెను, రాజప్రతినిధిగా రిచ్చిన ప్రత్యక్షమును సమర్థించుచు సమర్థించుచు, ప్రముఖవాక్యములై యున్నవని చూచుకొనుట డెన్నున నజలము.—

హిందూపత్రిక.

రాజప్రతినిధి గారు అవాగ్మి నియము లగు నిజకలనను ప్రదర్శించి భారతీయవాత్సల లోకముతో భిన్నాభిప్రాయమును బ్రకటింపిరి. చెన్నై పత్రికలును, సభలును, ప్రముఖులును ఎట్లు చెన్నై పత్రిక ప్రభుత్వమువారినిగూర్చి గట్టిగా నాక్షేపించిపోయెను. పత్రిక ప్రభుత్వమువారినిగూర్చి యుండును.—

మా ఇండియా పత్రిక.

ప్రస్తుతము సాధారణముగా కాలము గారు. సామాజ్యమంతయు సౌర యుద్ధమున మునిగి యున్నది. పత్రికా సంఘ ప్రతినిధి తీ సందర్భమున సందర్భమున రాజప్రతినిధిగా రిచ్చినవాడు ముందుగా పత్రికా సంఘ ప్రతినిధి తీ విషయమును సాచించి డౌచిలా నాచిన్యములను చర్చింపవలసి యుండవలసింది.— జస్టిస్ పత్రిక.

పత్రికా విమర్శనము.

“బ్రహ్మసూత్రము”

పత్రికా సంఘము రాజప్రతినిధి గారివద్ద డౌచిలా నాచిన్యమును బంపించి వారు దానిని అన్వయముగ నెట్టివేసిరి. రాజప్రతినిధి గారు రాజసమును తొలగింపవలెనని గాక స్థానిక ప్రభుత్వమువారు కలిగించు తొందరలను సమీక్షించు నాపత్రిక. తిట్లు ప్రభువు కాలమునుండి పత్రికా సంఘమున కిట్టి దెబ్బ తగులలేదు. తిట్ల ప్రభువు గారియాదరణమున నెట్లు చేసిరో ఆ ప్రకారమే యిప్పుడును పత్రికా సంఘమువారును ప్రజలను తమ దుఃఖముల బాపుకొనవలెను.

“పంజాబీ”

ముద్రాశాసనమును కొట్టివేయుటకును చెప్పటలో రాజప్రతినిధి గారు ప్రజల నవైర్యపరచుచున్నారు. ఈ ముద్రా శాసనమునకును మంచిభిత్తును కలిగినదట. దానిని కొట్టివేసిన యెడల విషయము లాశాసనమునకు పూర్వములే నే యుండు నట. ఈ విషయము లన్నియు దొరతనమువారికి హిందూదేశము మైల నమృతమును తెలియజేయుచున్నవి.

సి. ఎస్. కె. లు

రాజప్రతినిధి గారి లిప్తిప్రకటనకు తగిన కాలము కలిగిన దని గ్రహించి పత్రికా సంఘ ప్రతినిధుల తృప్తిపరచుటకు బాగుగ ప్రయత్నించిరి.

రాజప్రతినిధి గారి ప్రకటన కలుపుకొన్న దీనిని సూచించి అందొకరమును తుదముట్టించగలుగుచు.

ఒక బాలుని తప్పిపోవుట

అయ్య!

రాజమండ్రి పీఠేశలింగం హైస్కూలులో స్కూలు ఫయలు చదువుచు నీయేడు పరీక్షకు బంపవలసిన ఒక పిల్లవాడు నాటినుండియును గనుపించుట లేదు. అతనికి సుమారు 18 సంవత్సరములు వయస్సుండును. నల్లగా చుండును విశేషము సాధుగరిగాడు. తలక త్తిరింపు వెనుకప్రక్కను జుట్టు పిలకయు మందగ నాలుగు గలిగియుండును. పేరు ఇకటూరి భవానీశంకరుడు. కైక బ్రాహ్మణుడు. లింగధారణము లేదు. నివాసస్థానము నైన్యపురంతాల్మికా వేమవం, ఆత్మవారి యూరు తలమంతాల్మికా యేలేటిపాడు అగ్రహారం. క్రైందటి సోమవారి 10 యంటలు వరకు రాజమండ్రిలో నున్నాడు. చేతిలో చచ్చి లేదు. కిటుబట్ట చొక్కా, నైవాదిఖండునా రిచ్చు చుండుచు లేదు. ఆకుబ్బవానినిగాడ తెలిసినవారు తలమంతాల్మికా వేమవం యేలేటిపాడు అగ్రహారంలో నున్న తిండియైన ఇకటూరి పీఠేశలింగం దెబ్బ ప్రార్థితులు అరులాపురం. ఇకటూరి సుందయ్య.

ఆంధ్ర మహాసభ

ఆహ్వానసంఘ సమావేశము

(మా స్వకీయ విలేజింగు)

నెల్లూరు, మార్చి 6:— రామన్న ఆంధ్ర మహాసభకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుల నెన్నుకొనుటకు నిన్న సాయంత్రము ఆహ్వానసంఘమువారు పురమందిరమున సమావేశమైరి. మహాసభ, జానమసము 23 తేది నుండి జరుపబడవలయునని తీర్మానించుకొనిరి. ఈ తేదీలు స్థిరముగ నిర్ణయించబడలేదు. ఇతర మండలములవారికి ఏకాగ్రణములచే నైనను ఈ తేదీలు సమ్మతము కానిచో ఆహ్వానసంఘమువారు మొదలైనవి నెక్కువ మండలముల పేరునుబట్టి తేదీలను మార్చుకొనెదరు. సభను నడుపవలసిన మా పునప్రముఖులకు ఇతరమలవలసినవిరామము లేకుండుటచే, సభ జానమసమునకు నిలిపియుంచుటకు కారణము. తీరికయున్నంతవఱకు మా నాయకులు పని చేయుచున్నారనియే చెప్పవలయును. సభ జయప్రదముగ జరుగవలయును గనుక కొంచెమాలస్యమున కైనను సహించుట యవశ్యకము.

ఆహ్వానసంఘమునం దింకను అనేకులను తేర్చవలసి యుండుటవలన సభ్యులసంఖ్య యింకను పెరుగునజు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని నెన్నుకొనుట ప్రస్తుతమునకు అవలయునని యు తీర్మానించుకొనిరి.

కార్యనిర్వాహక సభయు, ఆరుగురు కార్యదర్శులు, పనుల నెరవేర్చుటకు నెన్నుకొనబడిరి.

సభనిమిత్తము ఇంతవఱకు కాగితమునై 1250 రూ॥ ల వజరు చేయవలసింది. విరామము విశేషముగ నుండుటవలన సభకు కావలసిన మొత్తము సమకూడుట కంతమాత్రము సంది యములేదు. పనులు నిదానముగ జేయవచ్చును; గనుక సభనిమిత్తము మానాయకులు ప్రత్యేకభవనమును నిర్మింతు రని కోరుచున్నాము. జానమసములో ఆంధ్ర మహాసభ జరుగుట అనేకులకు కష్టముగనున్నను, అనివార్యములగు నిచ్చటినందర్బములనుబట్టి ఆ ప్రకారమే చేయవలసివచ్చు నని తోచుచున్నది.

పమిడి బాపయ్య రెడ్డి గారు బారెడ్డుపరీక్షయందు కృతార్థులైనట్లు తెలియుచున్నది.

ఇండియాపత్రిక పత్రికు సర్వీసుల కమిషను రిపోర్టును విమర్శించుచు దానిని “సదాభిముఖ సమాధి” యని వర్ణించి నది. హైందవులు పరిపాలనమునందు వారికిగల ధర్మస్వత్వములను బడయగోరుచున్నారు. వారి దాక్షిణ్యమును గోరుట లేదు. పంచాయతీ సభానివేదికయందు మాత్రము లేవు. దాక్షిణ్యము లేదు. అని ఇండియాపత్రిక వ్రాసింది.

should be strained in one object that of winning. These man were prejudicing what he held to be the just claims of India for a fuller and fair partnership in the Empire. He was entitled to speak friendly and frankly to his Bombay friends in the matter. Those so engaged were doing great disservice to the country. His Excellency had never disguised his sympathy for India's political aspiration and would appeal to everyone of this section of public to give up these political activities during the war and join hands with them in gaining victory of which he was confident, as he had been all these months. His Excellency then referred to the messages he had received from the Viceroy and the Prime Minister. In reply to his communications the Viceroy's message stated:—So far as heads of provinces are concerned you are first in the field with your suggestion. I am sure Bombay will set an example which we have learnt to expect from her. The Prime Minister's message which was received with prolonged cheers, states:—India has done a great deal for us during this war and she can do vastly more and will do so if her warm heart was touched. In conclusion Lord Willingdon said it was to the warm heart of his Bombay Presidency that he left the result of the success of the loan and he left it with absolute confidence.

Resolution.

The following resolution was then moved by Sir N. G. Chandavarkar seconded by Sir Dorab Tata and supported by the Hon'ble Mr. Carmichael, Sir Fazulbhai and Mr. Joseph Baptista and carried with acclamation.

That this public meeting of the citizens of Bombay welcome the announcement by the Hon'ble Sir William Meyer in the Imperial Council of the issue of Indian War Loan as another opportunity for demonstrating India's desire and ability to take its full share in the mighty struggle in which this Empire is involved. It desires that every effort be made to enlist the wholehearted support of this presidency for the loan and to explain its financial advantages to all classes of the population. It feels confident that India will respond to the call in a manner worthy of the bravery of her sons who have so freely shed their blood on the field of battle.

All speakers emphasised on the importance of the success of the loan exhorting the audience to contribute their mite.

On the motion of Sir Stanley Reed seconded by Mr. O. H. Setalvad a strong and representative committee was appointed to carry out the objects detailed in the preceding resolution.

Proceedings which lasted about two hours terminated with a hearty vote of thanks to the chair.

Before the gathering dispersed Lord Willingdon announced that the Indian staff of Messrs. Greaves Cotton and Co., had agreed to subscribe a lakh to the loan. The announcement was received with cheers.

C. P. Meeting.

NAGPUR, March 6.

A largely attended public meeting in connection with the 5 per cent war loan presided over by Sir Benjamin Robertson, the Chief Commissioner, was held this evening in the Town Hall. The President referred to the recent British victory in Mesopotamia and the enormous cost that is being incurred day by day. He said that small men should also take share among with big men by contributing to the war loan. He asked the people to come forward to help to achieve victory and restore the peace of the world.

War Loan Meetings.

LAHORE, March 6.

A very largely attended and representative meeting of the citizens of Lahore was held this evening at the Town Hall, Lahore to explain the new war loan conditions. His Honour the Lieutenant-Governor presided and there was a large attendance including judges of the Chief Court, Financial Commissioners, Secretaries to the Government, Members of the Legislative Council, Durbaris and gentry of the city. The Lieutenant Governor in his opening address referred to the part played by the Punjab in the great War including one lakh and twenty thousand new recruits up to last March and much over 30 lakhs in war relief, aeroplane and other funds in spite of the inferiority in wealth and resources as compared with the other provinces. In fact so liberal was the response in money that His Honour felt sometimes inclined to restrain rather than stimulate their generosity. This evening, however, he felt no such restraint and explained the advantages both from a patriotic and economic point of view of the new loan and bonds and postal cash certificates and appealed to all to hasten the day of victory by subscribing to the loan. A few days ago in reply to H. E. the Viceroy, His Honour wrote that the Punjab could not fall short of its resources and traditions. Its resources might not be very large but its traditions were great and in this connection His Honour referred to the response made by the province in men and money during a meeting when British rule had only been just established, quoting the authority of Sir John Lawrence. Now that British rule had been established as firmly as the Himalayas and the response should be correspondingly greater. Already the Bhawalpur Durbar had intimated their desire to subscribe 40 lakhs and a few other native states 15 lakhs more, while offers had been coming from others. His Honour hoped that all the rich and the poor, would contribute and popularise the loan.

Mr. Justice Shahdin.

Chief Judge, then moved the first resolution, emphasising the duty of all to help the loan, which was seconded by the Hon'ble Mr. Maynard in a speech in the vernacular in which he practically explained the advantages of postal cash certificates. Mr. Justice Shahdin explained what he called the cosmopolitan character of the loan, and its suitability to all requirements.

Diwan Narendranath.

Retired Deputy Commissioner, the Hon'ble Mr. Shafi, Rai Bahadur Pundit Sheonaran, the Hon'ble Bakshi Sohanlal, the Hon'ble Ramsaran, Pundit Dinadyal of Bharat Dharma Mahamandal, Agent Bank of Bengal, expatiated on the advantages. The Hon. Ramasaran Das and another banker subscribed 15 lakhs each, Rai Bahadur Gopal Das Bhadi one lakh for the Amritsar Municipality and several minor donations followed. A sub committee with power to add to its number was formed to help and popularise the loan.

India's War Contribution

A "Times" Comment.

LONDON, March 5.

The "Times" says:—The news of the Indian Government's offer of a war contribution of one hundred millions sterling will be heartily welcomed throughout the Empire as further demonstration of Indian loyalty and determination to share all the sacrifices of war. The paper emphasises that "By attracting money to financial centres and into the possession of the Indian Government the Indian loan will relieve difficulties in the way of grating bills of exchange and telegraphic transfers. It presumes that a fresh Parliamentary resolution will be necessary to validate the direct Indian contribution to the cost of the war."

P. W. O. Committee in Burma.

RANGOON, March 6.

The Public Works Department Committee enquiry began its sittings here to-day and will continue to hear evidence for four more days and then they proceed to Mandalay. The Hon. Mr. C. H. Woolastin, Secretary and Chief Engineer, P. W. D. Mr. S. I. Martindale Chief Engineer and J. M. Petters, Sanitary Engineer and another were examined and the committee adjourned to Thursday. The first witness suggested recruitment of sanitary engineer, electric engineer and architect engineer as specialists with special qualification for those particular posts. All ought to be on the same cadre and same rates of pay. Mr. J. M. F. Petters thought it would be very long time before they need have absolute specialists in Burma. For the next ten years no change would be admissible in regard to recognition of sanitary department.

His Highness the Maharaja of Mysore is expected to leave Bangalore to night for Bombay.

The Hon'ble Mr. H. V. Cobb, C. S. I., British Resident in Mysore, who is on a short visit to Delhi is, as it present, arranged to return here on the 9th morning and the Dewan of Mysore who has also been to Delhi will not be living Bombay for Bangalore before the 9th inst.

The Calcutta Electric Supply Corporation have issued a notice that owing to the impossibility of procuring fresh machinery and supplies they will be unable to accept any fresh requests for current other than they supply at present.

THE GREAT WAR.

Attempt to Assassinate President Wilson.

Fall of Kut: Constantinople Alarmed.

Bombardment of Monastir by Bulgars.

INCESSANT FIGHTING ON NEW BRITISH FRONT.

GERMAN PLANS: A FORECAST.

[REUTER'S AGENCY.]

BRITISH FRONT

Fighting on the New Front.

Incessant Harassing of the Enemy.

LONDON, March 6.

PARIS.—A correspondent of the "Liberte" says:—Fighting by the British goes on without cessation. A fierce battle from Gommecourt to Ipres has been in progress for the last forty-eight hours on an eight-kilometres front. Saturday in particular was marked by a whole series of most violent artillery and infantry actions. The British advanced appreciably despite the enemy's resistance which is daily more powerful. The German retirement harassed ceaselessly. The abnormal bulge in the German line between Arras and Bapaume is becoming increasingly difficult to defend and the fall of the salient may be expected very soon. The British artillery has begun an intense bombardment of the positions below Bapaume.

The German Retreat.

Appalling State of Evacuated Ground.

LONDON, March 6.

Special correspondents, describing the appalling state of the evacuated German ground, say that every possible gun was removed, also stores but the whole battlefield is matted with bodies which have been unburied for months. Many men were drowned in the mud through which they were unable to wade.

Menacing Peronne.

A Surprise Movement.

LONDON, March 6.

A correspondent says that the brilliant action at Bouchavesnes mentioned in Sunday's British communiqué was a surprise movement and its success constituted an important step in the direction of menacing Peronne.

Germany Admit British Success.

LONDON, March 6.

A wireless German official statement says:—The English made an attack southward of St. Pierre Vaast Wood and captured a trench sector on the Bouchavesnes-Meslaine road.

British Front Extended.

Extent of the New Line.

LONDON, March 6.

A communiqué reveals that the British line now extends as far south as Roye, near Noyon, which is the nearest point of the German line to Paris. The British line from Ypres to Roye is 130 miles.

Probable German Plans.

ALLAHABAD, March 6.

LONDON, March 4.—The German salient which for long penetrated our line about Gommecourt and Serre is gradually being straightened out and for the moment it seems probable that the enemy will straighten his line from Arras to Bapaume in order to save several brigades. There are fresh indications that, when they are pushed, a new German line will be disclosed behind. The assumption still is that the men saved by the shortened line are being held in reserve for the purpose of a German offensive or counter-attack to our line. Lille-Douai-Cambrai-St. Quentin is known to be the prepared line for emergencies, and it is not improbable that it is compelled to retreat in active offensive operation the Germans will make a virtue of necessity and gain all the advantages in man-power that they can by holding a generally shorter line. The enemy still shows a disposition to defend Bapaume, because of the railway junction at Achiet. The British are moving on the Bapaume flank and as the junction dominates the town it would fall automatically with the cutting of the rail. All conquered ground shows that our new artillery has made it unfit to hold.

German Version of Retreat.

A Berlin official report at last mentions the retreat, saying that "for special reasons a portion of our foremost positions on both banks of the Aisne have been evacuated voluntarily in accordance with our plans. Several days ago the defence had been transferred to another line which had been prepared. The enemy remained in ignorance of our movements. Carefully operating rearguard posts prevented

his troops, which felt their way forward hesitating, from taking possession without a fight of the destroyed stretches of country which we abandoned, retreating in accordance with instructions before superior attacking forces."—"Pioneer."

RUSSIAN FRONT.

Russian Attacks in Bukowina.

LAHORE, March 6.

LONDON, March 5th.—A Russian official statement says that an attack on the lost heights near the Kimpolung Road failed to the northwards but restored the position to the southward of the road.—"C. & M. Gazette."

AMERICA.

Plot to Assassinate President Wilson. Startling Revelations.

LONDON, March 6.

NEW YORK.—The police at Hoboken have arrested a man named Fritz Kolb, who has confessed that he was implicated in a plot to blow up President Wilson and that he was concerned with the explosions in New York harbour. Two complete bombs were found in his room in an hotel opposite the pier, where the German steamers are laid up. The bombs were to have been sent to President Wilson to-day. Kolb's confession has led to the arrest of two accomplices. The Police believe that they are on the track of an extensive plot for the destruction of the Tampico Oil Works and munitions plants in the United States.

President's Positions Unaffected.

LONDON, March 6.

The fact that the Armed Neutrality Bill was talked out in the United States Senate by filibusters in no way affects President Wilson's position, since it merely means that a handful of obstructionists talked against the clock until noon when the Congress automatically expired. President Wilson then took the oath for a new term and he will deliver the inaugural address before the new Senate to-day, when a very important pronouncement is expected. Meanwhile "German insolence," of which the Mexican intrigue is an example, is stirring American feeling up to boiling point. Attention is drawn to the fact that Germany calmly bartered American States, of which Texas alone is larger than the whole of Germany.

President on the Situation.

Armed Neutrality Possible War.

LONDON, March 6.

WASHINGTON.—In an eloquent inaugural address from the steps of the Capitol, President Wilson dealt at length with the present situation and said:—We have been deeply wronged upon the seas. Some of the injuries done to us have become intolerable. We wished for fair dealing, justice and freedom to live and be at ease against organised wrong. With this thought we have grown more and more certain that the part we wished to play was the part of those who mean to vindicate and fortify peace. We have been obliged to arm ourselves, to make good our claim to a certain minimum of right and freedom of action. We stand firm in armed neutrality. We may even be drawn on by circumstances to immediate association in the great struggle itself.

GREAT BRITAIN.

What to do with Salonika Army?

Mr. Law Refuses to Answer Questions.

LONDON, March 5.

Replying in the House of Commons in the debate on the Army Estimates Mr. Bonar Law said that it was quite impossible for Government to indicate its intentions regarding Salonika. He declined to assist the enemy by saying whether the forces there were intended to be offensive or defensive.

National Service Volunteers.

LONDON, March 6.

Speaking in London Mr. Neville Chamberlain said that he had now one hundred thousand National Service volunteers. He wanted half a million.

TELEGRAMS.

Prince of Wales.

Resigns Chairmanship of Pensions Committee

LONDON, March 6.

In the House of Commons Mr. Bonar Law announced that the Prince of Wales had resigned the chairmanship of the Pensions Committee of which the Pensions Minister was now the Controller. Mr. Bonar Law paid a tribute to the Prince's zeal for the welfare of the soldiers giving great promise of the part he would play in public affairs with increasing years (cheers). Mr. Asquith associated himself with the tribute.

IMPERIAL CONFERENCE.

Australian Delegates Visit Postponed.

LONDON, March 6.

Mr. Andrew Fisher and Sir George Reid will temporarily represent Australia at the Imperial War Conference. It is certain that the visit of Mr. Hughes and other Australian delegates to England is indefinitely postponed.

Sentence on a Spy.

A Life Sentence.

LONDON, March 6.

The Press Bureau announces that a prisoner was court-martialled in London and sentenced to death for espionage. The finding has been confirmed, but the sentence has been commuted to penal servitude for life.

A Naval Hero.

Stirring Story of Jutland Battle.

LONDON, March 6.

A stirring story of the battle of Jutland is now fully revealed in an Admiralty announcement of the posthumous award of the Victoria Cross to Commander Jones of the destroyer "Shark" which led the division of destroyers in an attack on the enemy battle-cruiser squadron. The "Shark" was disabled by two shells and another destroyer came between the "Shark" and the enemy and offered to assist, but Commander Jones warned the other off saying that if it remained it would almost certainly be sunk. Then though wounded in the leg he helped to man the after wheel, and subsequently when the fore-castle and after gun crews had been blown away, Commander Jones assisted in keeping the midship gun in action. The "Shark" all this time was under heavy fire from the enemy light cruisers and destroyers at short range. The crew of the midship gun was reduced to three, one of whom was soon wounded. A few minutes afterwards a shell amputated the Commander's leg above the knee, but he continued to command the gun crew while the chief stoker improvised a tourniquet round his thigh. In spite of his agony, the Commander noticing that the ensign was not properly hoisted, ordered another to be hoisted, and then seeing that the ship was doomed ordered the crew to don the lifebelts. Almost immediately the "Shark" was torpedoed and sank. The Commander was drowned. The survivors who were picked up by a neutral ship have been awarded the Distinguished Service Medal.

RUSSIA.

Allied Conference in Russia.

Results Exceed Expectations.

LONDON, March 6.

In an interview with Reuter's representative, Lord Milner said that the result of the Allied Conference in Petrograd exceeded his expectations. The results were largely owing to the support of the Czar, who was particularly gracious. Lord Milner insisted that the war spirit in Russia was unanimous. The only controversy in the matter of waging of war dealt with the most effective form of administration.

GERMANY.

To Divide Belgium.

Germany Encourages Flemish Separatists.

LONDON, March 6.

AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says that Herr von Bethmann-Hollweg received a deputation of the so called Activist Flemish groups from Flanders and dwelt on the affinities existing between the Germans and the Flemings and said that he was glad to help the latter in their struggle against penetration of French customs. Herr von Bethmann-Hollweg said that the Kaiser approved the Governor-General's measures aiming at the free development of the Flemish nation, and this policy must be carried out during the occupation in order to secure the complete administrative separation of the two parts of Belgium, but both had to be united under a Governor-General.

German Troops in Turkey.

A Significant Withdrawal.

LAHORE, March 5.

LONDON, March 5th.—A Swiss telegram received in Rome Reports that a German division in Turkey is preparing to quit, leaving behind only a few battalions.—("C. and M. Gazette.")

Treatment of Prisoners.

Enemy Charge Answered.

LONDON, March 6.

AMSTERDAM.—In the Reichstag the Minister of War alleged that prisoners in the hands of the Allies were employed to fire and announced the institution of similar reprisals and other restrictions on prisoners. The Press Bureau exposes many of the Minister's mis-statements and demonstrates that the allegation was made to disguise the fact that prisoners in German hands were employed in the danger zone long before the French employed German prisoners on their front.

TELEGRAMS.

SERBIA.

Bombardment of Monastir.
Many Civilian Casualties.

LONDON, March 6. Reuter's correspondent at the Serbian headquarters wires that the Bulgarian trenches near Monastir are snowed up. It is officially estimated that the enemy dropped 2,627 shells and bombs on Monastir in three months. Forty-three houses were destroyed, three hundred damaged, thirty-two men were killed and 37 injured, and 45 women and children were killed and 85 injured.

RUMANIA.

British Officer Honoured.

LONDON, March 7. JASSY.—The King of Rumania has conferred the Commandership of the Star of Rumania upon Colonel Norton Griffiths, who directed the destruction of the Rumanian oil wells.

AUSTRIA.

Parliament Dissolved.

LONDON, March 6. SYDNEY.—The Federal Government has suddenly announced dissolution of Parliament. This will entail indefinite postponement of Mr. Hughes' visit to England.

MESOPOTAMIA.

The Advance in Mesopotamia,
British Prestige Restored.

LONDON, March 6. The "Times" remarks that General Maude has completely restored British prestige in the Middle East.

Alarm in Constantinople.

LAHORE, March 6. LONDON, March 4.—The "Messageries" Zurich correspondent states that the Turkish efforts at hiding the truth have been unsuccessful and great alarm prevails in Constantinople.—("C. and M. Gazette.")

The Fall of Kut.

German Sympathy for the Turks.

LAHORE, March 6. LONDON, March 5.—(Delayed in transmission) The "Frankfurter Zeitung" commenting on the fall of Kut says:—What was at first regarded as a tactical success has now produced a strategic change in the situation. The paper wishes its Turkish allies success in battling for a front whereon they have reaped the richest military fame under the leadership of General Von der Goltz. ("C. and M. Gazette.")

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

DELHI.

VICEROY & PRESS DEPUTATION.
Unjustified, Unsuitable, Miniatory
Tone Deprecated.

DELHI, March 5. The members of the deputation of the Press Association interviewed after their reception by H. E. the Viceroy, expressed themselves as deeply disappointed and dissatisfied with the reply of His Excellency to their address. They were indeed surprised at what they described as the minatory tone of the Viceroy's utterance which they declared was unjustified and unsuitable to the occasion. Notwithstanding the observation of the Viceroy they maintained that the general tone of the press in India is not such as to justify the retention of the Press Act on the Statute Book and pointed out that a few passages torn from their context without any reference to the circumstances under which they were printed or the journals in which they appeared were a very inadequate foundation on which to base such a sweeping condemnation. Assuming, however, that the character of the extracts justified the Viceroy's strictures they said that there is no country in the world which can be said to deserve any liberty if it is to be judged by a few random extracts from a few papers. His Excellency's statistics, it was pointed out, deal in a very partial manner with the true state of affairs, but it should in any case be emphasised that the complaint of the Press is, as it always has been, not merely of the number of journals that have actually been proceeded against under the Act, but also of the atmosphere of suspicion and uncertainty which it creates and which deprives the Indian journalist of that freedom of discretion in the exercise of his calling which is essential in the public interest. The members of the deputation also remarked that the Viceroy's reply while very elaborate on certain points in the addresses to which he was replying overlooked others of at least equal if not greater importance, but they anticipated that the Council of the Press Association will shortly publish a detailed statement dealing with the Viceroy's reply.

Imperial Legislative Council.
The Agenda.

DELHI, March 4. At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council Sir William Meyer will move that the Indian Tariff Act Amendment Bill be passed. He will also pre-

TELEGRAMS.

sent the Select Committee's report on the income Tax Amendment Bill and also on the Bill to impose tax (Super Tax) on income in addition to that imposed by the Indian Income Tax Act of 1886. The Two Bills will also be passed. With regard to the later (Super Tax) Rai Sita Nath Roy Bahadur has given notice of the following amendments:—1. That in Clause 2 (1) for sub clauses [b] (c) and [d] and the proviso the following be substituted [b] any income which a person enjoys as a member of a company or of a firm or of a Hindu undivided family when the company or the firm or the family is liable to the tax. [2] that the following schedule be substituted for the existing schedule in respect [1] of the first fifty thousand rupees of a taxable income nine pies in the rupee. [2] of the next fifty thousand rupees of taxable income one anna in the rupee [3] of the next fifty thousand rupees of taxable income one and one fourth annas in the rupee, [4] of the next fifty thousand rupees of taxable income one and a half annas in the rupee, [5] of all taxable income over two lakhs of rupees one and three fourth annas in the rupee.

The Payment of 150 Crores.
Resolutions.

Sir William Meyer will open the first stage of the discussion on the Financial Statement after which Pundit Madan Mohan Malaviya will move:—The council recommends to the Governor-General in Council that in modification of the arrangement announced by the Hon'ble the Finance Member in para 49 of his speech introducing the Financial Statement the Government of India do offer to His Majesty's Government the entire amount of the Indian War Loan and 6 millions a year for the period of the war out of the proceeds of the additional taxation imposed this year and last year.

Mr. Sarma's Resolution on the Payment

Mr. B. N. Sarma will move:—This Council recommends to the Governor-General in Council that the entire amount of the India War Loan and six millions a year for the period of the war out of the proceeds of the additional taxation imposed this year and last year be utilised if sanctioned by Parliament helping the successful prosecution of the war.

Mr. Kamina Kumar Chanda will move:—This Council recommends to the Governor-General in Council that the grant to the Assam Government be enhanced by Rs. 100,000 (one lakh only) under the head of medical expenditure for the establishment of a Medical School in the Surma Valley.

The "Tribune".

LAHORE, March 6. Commenting on H. E. the Viceroy's reply to the Press Deputation the "Tribune" says:—The press turned to His Excellency for sympathy and relief but what have we in return? His Excellency administers to it a severe rebuke which is as unjust as it is undeserved. His Excellency held forth not only no hope of relief but even denies it verbal sympathy in the sad plight to which it has been reduced by Local Governments. No smarter lash did ever a gubernatorial speech give the gentlemen of the press in this country since Lord Lytton's time. It now rests with the members of the profession and with the general public to have recourse to other means of redress such as those adopted by our predecessors as a consequence of Lord Lytton's treatment.

The Punjabee.

The "Punjabee" characterises the Viceroy's reply as painfully disappointing and a profoundly unsatisfactory performance. The paper adds:—His Excellency delivers a veritable message of despair to an expectant public when he tells them in effect that even assuming that things have improved the Press Act cannot be repealed, because it is the press act which has effected improvement and its repeal would make things go back to the condition which necessitated the passing of the Act. In all this there is a scarcely veiled distrust of soundness of India's heart and healthiness and sanity of her public opinion for which the country was entirely unprepared and which is without any justification in the facts of the case.

The C. and M. Gazette.

Writes:—The Viceroy evidently saw that time was ripe for a clear and definite pronouncement of policy on this subject and he has made it with a completeness that should satisfy even the members of the deputation. The paper adds:—Altogether the deputation got a good deal more plain speaking than it bargained for and must have spent a very uncomfortable half hour, but His Excellency's vigorous enunciation of policy should clear the air and stop a lot of mischievous agitation on this subject.

CALCUTTA.

Self-Government for India.

Mr. Surendra Nath's Speech.

CALCUTTA, March 5. An enthusiastic public meeting was held this evening at the Town Hall under the presidency of Babu Surendranath Bannerjee to urge self-government for India in the coming reconstruction of the Empire and to appeal to young men to join the Militia. Our 7000 people were present. Mr. Surendranath Bannerjee in opening the meeting said that the time was now come when India should be given a substantial form of self-government that would satisfy the aspiration of educated India. United India had with one voice demanded at the Lucknow Congress that a definite step should be taken towards self-government by granting the reforms contained in the scheme prepared by the leaders of Hindu and Moslem communities. The speaker was sure that they were in sight of the promised land and that India would be lifted from the position of dependency to that of an equal partner in the Empire with self-governing Dominions. The speaker in conclusion said:—I make a passionate appeal to youngmen to come in their thousands to enlist in the Defence of India. Force pointing out that they should train themselves to defend their hearth and home before they could govern themselves.

Mr. B. Chakravarty

moved the first resolution urging that the resolution on self-government passed in the last Congress meeting should be given effect to in the coming reconstruction of the Empire.

TELEGRAMS.

The Hon'ble Mr. Abdul Caseem Messrs. Jitendralal Bannerjee and I. B. Sen spoke in support of the resolution which was unanimously carried.

Babu Moti Lal

moved the second resolution urging that if a federal council of the Empire be formed after the war India shall be adequately represented by duly elected representatives of the Indian Empire.

Mr. Bepin Chandra Pal seconded the motion which was carried unanimously.

Dr. S. Sarbadhikary

moved the third resolution thanking the Government for allowing Indians to enlist in their own units and urging for equality of pay and status between Indians and Europeans. The resolution was carried unanimously.

Mr. Bannerjee

announced that his only son Bhavasankar Bannerjee and others from the "Bengalee" office staff have given their names for enlistment.

Indenture Labour.

Strict Intimations to Government.

CALCUTTA, March 6. A largely attended public meeting was held this evening at the Town Hall under the presidency of the Hon. Maharaja of Cossimbazar to urge on the Government the immediate abolition of the system of indentured labour. On the motion of Babu Surendra Nath Bannerjee a resolution was passed demanding abolition of indentured labour in Fiji and other places immediately and unconditionally and in any case before May 31st whether the proposed conference in London was held or not. Mr. Gandhi spoke in support of the resolution which was carried. Mr. P. C. Andrews moved a resolution urging that at the proposed conference in London for the purpose of discussing the question of labour for the Crown Colonies sufficient number of members elected by recognized public organisations in India should be present and that the Government should not adopt any scheme until public opinion has been sought for and examined; the resolution further urged that between this day and 31st March no single man or woman or child should be permitted to leave India under indenture and that recruitment, if any, should be confined to whole families who should be told in their own language the nature of the contract entered into by them. The resolution was carried.

Some Calcutta Papers.

Fail in Subscribers not True.

CALCUTTA, March 6. Attention of H. E. the Governor in Council has been called to the remark in the Bengal Administration Report of 1915-1916 to the effect that a fall had occurred in the circulation of some of the most widely read papers published in Calcutta including the "Statesman", the "Englishman", the "Hitabadi" and the "Indian Daily News." From enquires which had been made His Excellency in Council is satisfied that this statement is erroneous and he regrets that it should have been published.

BOMBAY.

To Support Indian War Loan.

Bombay Meeting.

BOMBAY, March 6. An enthusiastic and crowded public meeting of the citizens of Bombay attended by the members of all communities was held this evening at the Town Hall in support of the Indian War Loan. Lord Willingdon who presided made a stirring and eloquent speech exhorting the audience to subscribe with all their might to the loan. His Excellency at the outset referred to the Prime Minister's recent speech in which Mr. Lloyd George after taking the whole British Empire into confidence informed them of the situation and said that if victory was to be won it would require service and sacrifice of everyone in the Empire. Continuing Lord Willingdon said it was almost impossible for them to realise the terrible struggle that was going on. After all the Allied Navy was ruling the waves with greater power than ever. The allied army gathering strength day by day was steadily pressing on to victory. In fighting Germany they were fighting a desperate foe, an outlaw among nations, who was throwing aside codes of international honour. A call had now come from the Motherland to the Empire to India and what were they going to do? They would give warm, hearty and generous response (cheers). There were thousands in the country who scarcely felt that the greatest war in history was being waged. This was due to the fact that they belonged to the British Empire and had the strength and protection of the British Navy. There was not one among them who could not give personal service to the war. His Excellency then referred to the personal example of his and said that as Governor he was bound to keep the standard of hospitality at the Government House to many distinguished guests social intercourse with whom was of immense value to His Excellency as Governor of the province. Yet they (Lord and Lady Willingdon) were going to reduce the scale of expense at the Government House and import no luxuries as far as possible. They were going to put all such savings into the war loan and proposed to utilise the amount together with interest that might accrue for some excellent purpose in the city after the war. The amount was not much but it was small amounts that were going to tell. He appealed to everyone of them to educate everybody in such a manner that at the end of the war there shall be nobody who could not say he had not borne his part of the burden of the Empire as subjects of His Majesty. Continuing Lord Willingdon said that there was a certain section of the public who under the leadership of some influential people was promoting a political propaganda. He asked them to consider what would be the feelings of the citizens of the Empire especially the citizens of the Motherland if they found that at this critical moment a large number of educated men of India were engaged in a political propaganda when every nerve

రాజోపు ఆంధ్రమహాజనసభ.

ఇంతవరకు జరుపబడిన ఆంధ్రమహాసభలయందు, దేశీయమండల సభలయందువలెనే, గంభీరపన్యాసములు చేయుటయు, తీర్మానములు గావించుటయు, విందులు సులువులయు మొదలగు బూటకపు ప్రదర్శనములు తప్ప దేశముయొక్క ప్రస్తుత దుస్థితిని నివారించి, దేశభ్యుదయమును సామన్య ప్రజకు ఉద్ధృతించు ప్రయత్నములు విరివిగా చేయకుండుట సంతాపకరము. దీనికి ఎన్నియో కారణము లుండవచ్చును. కాని, నేడు మన మ్రోందవదేశమున వికాస మొందుచున్న నూతనోజ్జ్వలమును అడుగుంటుండ చేయుటకు ప్రతిమానవుని పరమధర్మమై యున్నది. కాంగ్రెసు సభలు జరుగకపోయిన నేమి, మండలసభలు జరుగకపోయిన నేమి, ఆంధ్రమహాసభలు జరుగకపోయిన నేమి—ఇవి లేకపోవుటచే దేశమునకు ఏనాటికిని కొరతగాదు. అట్టి సభలు జరుగకూడదని చెప్పట నామతముగాదు. అయితే ఇట్టిసభలచే చేకూరు ప్రయోజనము కంటే వేయిరెట్లు అధికముగ కలుగు విధానము లుండ మన నాయకులు అట్టివి అసాధ్యములని వెల్లడింపుటో గొర్రెదాటుగ నడిచిన త్రోవనే బోవుట యుచితమని భావించుచున్నారు. దినదినమున, గంట గంటకు, నిమిష నిమిషముననూ, దేశమున ఎంతరాని, తలపెట్టిన మార్పులు కలుగుచున్నవి. కాలమహిమను అనుకరించిపోవుట మానవధర్మము. నాడు తిలకు మహాశయ్యుడు నుడిచిన వాక్కులు నేటికిని గంట కొట్టినట్లు చెవిన మ్రోగుచున్నవి.

ఈ సంవత్సరము ఆంధ్రమహాజనసభ జరుపుటయెట్లో? కావలసిన ద్రవ్యము వసూలగుటయెట్లో? అనుభీతిచే మాపురజులు తత్తెజపాటు బడుచున్నారు. సభకువచ్చువా రెవరు? జరుగబోవు చర్య యేమి? ఈ అంశములను నేను చర్చించను. చదువరులే గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి సభలు ఇవరది ముప్పది సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్నవి. విద్యార్థులను ఆకర్షించినది. చట్ట నిర్మాణ సభల నలంకరించుటకు అవకాశములు గలుగజేసినవి. పాటుపడిన మహాత్ములను దొరతనము వారు ఆదరించి, దేశము ఎంతవరకు అభివృద్ధి చెందెనో తలపునకు రాదా! రమ్యమగు అత్తిపండును విచ్చిన పురుగులు కావచ్చునట్లు, మనసేత్రములకు గంతకట్టుకొని, ఇట్టిమాయాపాయములకు బానిసలై, మనలను మనము మఱచి, మన మభివృద్ధి చెందుచున్నా మను వెట్టి భావముతో ఆత్మ హత్య గావించుకొను చున్నాము. రాజకీయ విషయములందు గాని, పారిశ్రామిక విషయములందు గాని, ఆర్థిక విషయము లందు గాని, చక్కగ కోధించి చూచిన నానాటికి మనము తేలిచి పోవు చున్నా మనుట నిక్కము, ముహూర్తీకిని సత్యము.

ఇట్టితీరి, వేలకొలది ధనము వ్యయముచేసి సభలు గావించుటయో మనము చేయవలసినది? వీనివలన చేకూరు లాభములు నాకు తెలియక పోలేదు. అయితే కాలము మారింది. అభిప్రాయములు భేదించుచున్నవి. సభలు ఇకముందును జరిపిరిపో, ఎట్టివారు సభల నలంకరింపవలెను, ఎవరు విషయములను చర్చించవలెను? ఈ ప్రశ్నలకు సరియగు సమాధానములు ఇచ్చిన మనకొరకలు త్వరలో ఈ దేశము, మన యభివృద్ధిములు సిద్ధించును.

వెద్దలు పిన్నల అభిప్రాయములను నెడచెవిని పెట్టుట సహజము. నాయకులు వారి ఆదర్శములను గమనించి పాటుపడుచున్నారు. యువకులు కండ్లమూసికొని వారు త్రొక్కిన త్రోవ త్రొక్కుట అనుచితము. మన ఆదర్శములు నేరు, మనము నడుముకట్టుకొని పోరు యుద్ధములు చేరు. మన యుద్ధభటులు ఆంగ్లవిద్యా ప్రపిణులు గారు. మన మోక్షము కాంగ్రెసు పీఠాధిపత్యము వహించుట కాదు. మన కాలిబలము, మనతరంగ బలము, మన నావికా బలము, మన బలమంతయు, గ్రామములయందు, పల్లెటూళ్లయందు, గుడిసెలయందు వెదచల్లి యున్నది. మనము ఏనాడు, ఏ గుడిసెమున కల్లుగీయు ఈడిగవాడైన, కుండలచేయు కుమ్మరివాడైన, రాళ్లుచెక్కి బిల్లులను, మగ్గములునేయు సాటిలను, ఆంధ్రమహాసభకు వందలకొలది రప్పించి, ఆంధ్రమతను మనఃపూర్వకముగ కొనియాడ గల్గుదుమో, ఆనాడే, ఆదినమే మనము ఆంధ్రులనబడదుము. అప్పుడు ఆంధ్రరాష్ట్ర మే ర్పడును. భారతీయు లగుదుము, స్వరాజ్యము ఫలించును. ఇట్టి ఆంధ్రమహాజనసభ మా నెల్లూరు పురమున జరిపించుటకు నామిత్రులు తోడ్పడెదరు గాక! ఆలస్యమైన గానిండు; మీ యిసెలలో జరుగవలసిన సభ జూలైలో జరుపవచ్చును. సభ జరుపనేలిన, ఇట్టి సభయే జరుగక, చేసి కృతార్థులగుదురు గాక!

ఇది కొనసాగు పెట్టు? కాలేజీలు మైన్సులులు చేసవికాలము సెలవులకు మూయగ నే కొందఱు విద్యార్థులు సహజమగు ధనాపేక్షచే ఆ రెండుమూడు మాసములు ఉద్యోగములందు చేర ప్రయత్నించుచున్నారు గదా! ప్రస్తుతము కొంతమంది యువకులు మాపురమున అను దినమును ప్రాతః కాలమున రెండుగంటలకాలము శ్రమయనక ఇంటింటికి వెళ్లి విచ్చమెత్తుచున్నారు. ఇవిధమున, బియ్యముగా వైననేమి, రూకలుగా వైననేమి, సెలకు సుమారు 40 రూపాయలు వసూలు చేయగలుగుచున్నారు. ఇట్లు సదా వసూలుచేయుచు గ్రామములకు వెళ్లి ఉపన్యాసము లిచ్చుటకుగాను కొంచెము గౌరవ వేతనము ఇచ్చి యొక యువకుని నియమింపవలెనని మాతలంపు. ఇది తప్పుక చేయగలుగుదు మని నా నమ్మకము. అదే విధముగ కొంతమంది పెద్ద విద్యార్థులు ఈ పనికి మట్టిన, సెలవులలో దినమునకు ఉదయమున ఒకటి రెండు గంటలు ఇంటింటికి ధాన్యము వసూలుచేసి, చుధ్యా ప్నమువేళయందు కొన్ని అంశములను చర్చించి, విషయములను గ్రహించి, సాయంకాలము నందు, సామాన్య ప్రజకు బోధించ కలుగుదురు. ఈ పని పట్టణములయందే చేయునది కాదు. గ్రామములయందుకూడ సాగింపవచ్చును. ముప్పికివచ్చిన పామృతం హిందూమత బోధకములకు విరుద్ధము కాదా! పిడికెడు బియ్య మొసగుట కష్టతరము కాదు. అట్టిపిడికెట్లు మారగు నేని ఇద్దరి నేవకుల గౌరవ వేతనము. మేము అట్లే చేయుచున్నాము. కరపత్రములు అచ్చొత్తించి పంచి సెట్టుచున్నాము. కాన, ఈయుద్వ్యయమును గమనించి మాతృపూజ చేయవలసినవారు తమ అభిప్రాయములను తెలియజేసిన, తమ ప్రయత్నములు చేసి, ఆంధ్రమహాజనసభ కొని యాడవలసిన వైభవముతో, ముందుకు ఉపయోగకారి యగు నట్లుగా జరుప గలుగుదు మని నా నమ్మకము.

నెల్లూరు, బిరదపూలు జగదీశ్వర ప్రసాదరావు.

మోటారు బస్ సర్వీసు.

ద్రాక్షారామమునుండి, } బిక్కినోలునుండి,
బిక్కినోలునకును, } ద్రాక్షారామమునకును.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియపరచడ మేయనగా బిక్కినోలు స్టేషను నుండి ద్రాక్షారామమునకును, ద్రాక్షారామము నుండి బిక్కినోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికులను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేర్చి లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన రేట్లలో నడపించుటకు యేర్పాటుచేయడ మైనది.

696 ఇంగ్లీషు సైకిల్ అందు మోటారు ఇంజిన్ గు కంపెనీ, కాకినాడ.

సి. గోపాలనాయకర్, భేసిక ఫౌండ్రీ మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తయారుచేయు వారు అయిరక ఫౌండర్స్ గానమికేమి కావలయునని నను పీరిక తప్పుక ప్రాయము. 557

బాదాపేడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆచార్యభృత రక్తమువలన జనించువాద్యములకు కిరీటుమునంటి మందు. కురుపులను, చుచ్చలను గండమాలలను తుండ్రను, ప్రాతసోపులను అన్నివిధములనలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ విద్యుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నోపులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు దుండుటకు 4 షెన్సుల బుడ్డలలో ఆమ్మబడును.

ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వోత్కృత కాల-విద్యా ప్రస్ఫుత్తి.
ఇది శ్రీయుక్త కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే ద్రాక్షారామమున, మే 0-4-00 పోస్టల్ ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబులెట్టి వీధి, కుదరాసా.

ఏకభాషావిప్లవ శంకర
ఇది కన్నెలకంటి అప్పారావు విరచితము.
మే 0-4-00 పోస్టల్ అధికము.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యానుదీపములు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

కావలయును.

పేకింగుసామానులు, నల్లతారుగుడ్డలు, ఎరుపు, తెలుపు మైనపుగుడ్డలు, ఈతచాపలు, గోనెగుడ్డలు, గుడ్డ అడుగున అంటించినకాకితము స్వల్పయితేయుటకుగాను క్రొడెడ్లు కావలెను.
పరిమాణములు, ధరలు, వివరములు తెలియపరచుచు,
“సిర్సికేటు” కేరాఫ్ ఆంధ్రపత్రిక అని వ్రాసి పంపవలెను. (715)

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారభూర్షటి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0
అప్పారాయ యశస్సుద్రోదయము
సంస్కృతాలంకారశాస్త్రము రు. 2-0-0
వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తకభాండాగారములకును, సగముకేట. ఈమార్పిసెల ఆఖరువరకు మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు
828 నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

మదరాసు నస్యము (700)

మేలైన బందరావతో తయారు చేయబడ్డది.
ఒకపాండు లేక 18 పలములు రు 1 0 0
ఒకసేరు లేక 8 పలములు ,, 0 12 0
ఒకపీకే లేక 40 పలములు ,, 8 0 0
ఎస్. ఉల్ సిలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ.
S. Woolseley & Co., MADRAS. E.

శ్రీ పరమానందయ్య కథలు.

ఎల్లవారును కొంత కొంత పుక్కిటి పురాణముగా వినియున్న యీ కథలు మిక్కిలి అద్భుతమును వినోదకరములును సీతిబోధకములునునగుట తెలిసినవిషయమే. ఇందు గురువునకు శిష్యులందు గల ప్రేమ, అనుగ్రహము, వారి వృద్ధికోఱకైన పాటు మొదలగు గుణములును, శిష్యులకు గురువు నందుగల భక్తి, శుశ్రూష, కార్యవిర్వహణ మందు విడువనిపట్టు, పరస్పరసాభాత్రము మొదలగు గుణములును సర్వజన సుబోధకముగా హాస్యరసమునకు దగిన వినోదతైలిని వర్ణింపబడి యున్నవి. ఇది చదువుట కారంభించినది మొదలు ముగించు వఱకు నవ్వుపుట్టించుచునేయుండును. వెల 0-2-0.
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అనదు కో,
(285) ఆనందా ముద్రాలయము, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబులెట్టి వీధి, కుదరాసా.

“గణపతి”

మార్కు

హిందూదేశీయ పోస్టులెండు సీమెంటు

బ్రిటీషు స్టాండ్ల వారిచే కోరబడిన అన్ని పరిశీలనలకు నెగ్గినది.

పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటు వారు కంట్రాక్టులు, గృహనిర్మాణములు అందరును ఉపయోగించు చున్నారు.

మదరాసులో ఈ క్రింది పేరుగలవారిచే నిలువ చేయబడియున్నది.

ది సాత్ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 37, మదరాసు.

ఎ. హూషాంగు బ్రదర్స్, మిషన్ బిల్డింగ్స్,

(661)

విశాఖపట్టణము.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్స్ ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం.

వరి, చోళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయ్యళ్లున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగవృక్షాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణా గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. ‘శాస్త్రోక్త ఎరువు’ అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి ఒక్కొక్కజిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేష్టిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈ క్రింద నుదాహరించుచున్న వైచిలసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

PARRY & Co, Post Box No 12, Madras.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వైయలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి “బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్.”

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని కగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిన్లు:—ది సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

339

మదరాసు

(పై కామ్యూనికేషన్ గోడౌన్లను ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

లోక

గర్భాశయ రోగనివారణి:— స్త్రీలకు గలుగు ఋతుకుల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మైల జాడ్లి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, కంతాహీనత, రక్తహీనత, పులబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు స్త్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, పులబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేవా ప్రణమలు, సుఖసంతకములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరక

జ్వర నివారణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌద్ధశాల, 166 9, బందరువీధి, మద్రాసు

త్రాంచి:—సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలుగుటకును తరిపేయను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏదో భాగములు ఏదోపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందుకు ఫీసు 50 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 31 వ తేదిని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసేకోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నికసెంటుకు తావొసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras. Telegraphic Address:— "GALY" Madras.